

พระราชปูจณา

เรื่อง

เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตาย

จึงเป็นพระอรหันต์ได้

พร รัตนกุล

พระราชปุจฉา

เรื่อง

เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตาย
จึงเป็นพระอรหันต์ได้

โดย

พร รัตนสุวรรณ

จัดพิมพ์โดย

สำนักคัมภีร์ทางวิญญูญาณ

☆ มโนปุพฺพคฺมา ธมฺมา ☆

สำนักคั่นคว่าทางวิญญาน

ISBN 974-7387-24-7

หนังสือ	พระราชปจฺนา เรื่องเหตุใดผู้ร้าย ฆ่าคนตาย จึงเป็นพระอรหันต์ได้
ผู้เขียน	พร รัตนสุวรรณ
พิมพ์ครั้งที่	มีนาคม ๒๕๓๘
จำนวนพิมพ์	๓,๐๐๐ เล่ม
ราคา	๒๐ บาท
เจ้าของ	สำนักคั่นคว่าทางวิญญาน
ผู้อำนวยการ	ศรีเพ็ญ จิตฺตะศรี
ผู้จัดการ	ผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์
บรรณาธิการ	รังษี สุทนต์
ออกแบบปก/รูปเล่ม	สำนักคั่นคว่าทางวิญญาน
ควบคุมการผลิต	สุนีพันธ์ วุทธเสถียร
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์วิญญาน โทร. ๒๘๒ - ๒๐๒๕
จัดจำหน่าย	สายส่งสุขภาพใจ ๑๔/๓๔๙-๓๕๐ หมู่ ๑๐ ถ.พระราม ๒ กทม. ๑๐๑๕๐ โทร. ๔๑๕-๖๗๘๗, ๔๑๖-๗๗๔๔ โทรสาร ๔๑๖-๗๗๔๔

สงวนลิขสิทธิ์

คำปรารภ

ในการจัดพิมพ์ครั้งที่ ๔

หนังสือ “พระราชปจฺฉา เรื่อง เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตาย จึงเป็นพระอรหันต์ได้” เล่มนี้ แผนกธรรมวิจัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ต่อมาทางสำนักคั่นคว่าทางวิญญูณได้จัดพิมพ์เผยแพร่อีก ๒ ครั้ง หนังสือเล่มนี้หมดไปนานแล้ว ดังนั้น สำนักคั่นคว่าทางวิญญูณจึงจัดพิมพ์ขึ้นใหม่เป็นครั้งที่ ๔

หนังสือเล่มนี้ อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ผู้บรรยายวิชาธรรมประยุกต์ในคณะพุทธศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้เขียนขึ้นแล้วเสนอต่อแผนกธรรมวิจัย ทางแผนกธรรมวิจัยก็ได้พิจารณาจัดพิมพ์เผยแพร่ แม้ว่าจะได้มีสถาบันทางพระพุทธศาสนาหลายแห่งเผยแพร่เรื่องทำนองนี้มาบ้างแล้วก็ตาม

หนังสือเรื่องนี้ เกิดขึ้นด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงปรารภถึงปัญหาทางพระพุทธศาสนาหลายข้อก่อนวันเข้าพรรษา ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และได้ทรงฝากปัญหาเหล่านั้นผ่านมาทางศูนย์ค้ำคว้าทางพระพุทธศาสนา วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ให้ชาวพุทธทั่วไปช่วยกันขบคิด

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ ได้เขียนขึ้นด้วยความเคารพในพระราชปูจฉาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ โดยอาศัยหลักฐานทางพระคัมภีร์เป็นแนวทางแล้วชี้แจงในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มองเห็นถึงสารประโยชน์ที่จะพึงได้เท่าที่ท่านจะเสนอแนะได้

ทางสำนักค้ำคว้าทางวิญญาน เห็นสมควรจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง “พระราชปูจฉา เรื่อง เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตาย จึงเป็นพระอรหันต์ได้” เผยแพร่อีกครั้งหนึ่งแก่ชาวพุทธผู้สนใจและตามคำเรียกร้องของผู้ที่เคยศึกษาหนังสือเล่มนี้มาเมื่อคราวพิมพ์ครั้งก่อน ๆ

หนังสือเล่มนี้ จะเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนสติชาวพุทธให้มีจิตสำนึกว่า ขนาดผู้ร้ายฆ่าคนตายเช่นองคฺลิมาลโจร

ยังสามารถสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้ ก็แล้วเราท่าน
ทั้งหลายในปัจจุบันซึ่งไม่เคยทำความชั่วถึงขนาดนั้น จะ
ไม่สำเร็จคุณธรรมอันนั้นบ้างหรือ หรืออย่างน้อยที่สุด
คนที่หลงผิดทำชั่วไป จะไม่สามารถกลับตัวกลับใจเป็น
คนดีได้บ้างหรือ ถ้าหากได้พยายามปฏิบัติตามคำสอน
ของพระพุทธองค์ให้ดีที่สุดเท่าที่จะปฏิบัติได้

สำนักคันคว่าทางวิญญาน

มีนาคม ๒๕๓๘

สำนักคันคว่าทางวิญญาน

๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำพู กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร. ๒๘๒ - ๒๐๒๕ เข้าตรอกข้างตัดเสื้อมิตรชาย

คำนำ

ในการพิมพ์ครั้งที่สอง

หนังสือเล่มนี้ข้าพเจ้าได้เขียนมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๐๐๘ เหตุไรจึงได้เขียนขึ้น ข้าพเจ้าได้ชี้แจงให้ทราบ ล ด . ที่ได้กล่าวไว้ในคำนำครั้งที่ ๑ ความจริงหนังสือเรื่องนี้ ได้หมดและขาดการพิมพ์มานานแล้ว เพราะครั้งแรก ได้จัดพิมพ์ในนามของแผนกธรรมวิจย มหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย ซึ่งเมื่อหมดแล้วก็ไม่ได้จัดพิมพ์อีก และการพิมพ์หนังสือต่าง ๆ ออกเผยแพร่ของแผนกนี้ก็ได้หยุดไปแล้ว ข้าพเจ้าจึงต้องนำมาจัดพิมพ์ใหม่ในนามของสำนักคณควาทางวิญญาน

หนังสือเรื่องนี้ ก่อนที่จะจัดพิมพ์ใหม่ครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสอ่านอีกครั้ง หลังจากที่ไม่ได้อ่านมา เสียนาน เมื่อจับขึ้นอ่านครั้งนี้ข้าพเจ้าเองยังรู้สึกประหลาดใจว่า ตัวเองเขียนขึ้นมาได้อย่างไร อ่านแล้ววางไม่ลง พร้อมทั้งรู้สึกตื้นตันใจหลายตอน ยังคิดอยู่ว่า

ถ้าต้องเขียนในปัจจุบัน คงจะทำได้ไม่ดีเท่านี้แน่ เพราะนอกจากเวลาไม่ค่อยจะมีแล้ว ภาระกั่วงวลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในขณะนี้ทำให้จิตใจมีความละเอียดประณีตไม่พอที่จะวินิจฉัยปัญหาธรรมอันละเอียดอ่อนและลึกซึ้งเช่นเรื่องนี้ ในคำนำครั้งแรก ข้าพเจ้าก็ยังได้บันทึกไว้ว่า “การเขียนหนังสือเล่มนี้ คล้ายกับจะมีปาฏิหาริย์อะไรอยู่เบื้องหลัง” ความจริงก็น่าจะเป็นเช่นนั้น เพราะสำหรับสติปัญญาของข้าพเจ้าเองคงเขียนเรื่องออกมาได้ดีไม่ถึงขนาดนี้แน่นอน หนังสือเรื่องนี้ข้าพเจ้าชอบบอกตรง ๆ ว่า เป็นเรื่องเอกเรื่องหนึ่งทีเดียว เพราะถึงข้าพเจ้าจะเขียนขึ้นมาเอง ข้าพเจ้าก็อ่านไม่เบื่อ แม้จะอ่านหลาย ๆ ครั้ง ยิ่งอ่านก็ยิ่งเกิดศรัทธาในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเช่นนี้จริง ๆ จึงขอบันทึกไว้ ณ ที่นี้

พร รัตนสุวรรณ

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

สำนักคั่นคว่ำทางวิญญาณ

๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำพู กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร ๒๔๒-๒๐๒๕ เข้าตรอกข้างร้านตัดเสื้อมิตรชาย

คำนำ

ในการพิมพ์ครั้งแรก

หนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าได้เขียนขึ้นด้วยความเคารพ
ในพระราชปจญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ
ด้วยบารมีล้นเกล้า จึงทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่ ตลอดเวลา
ที่เขียนหนังสือเล่มนี้ มีจิตใจปลอดโปร่ง คำตอบหรือ
คำวินิจฉัยบางอย่าง ข้าพเจ้าไม่เคยรู้และไม่เคยคิดมาก่อน
เลย แต่แล้วในระหว่างที่กำลังเขียนนั่นเอง ข้าพเจ้า
ก็ค้นพบมาได้

ตามความรู้สึกของข้าพเจ้าเอง รู้สึกว่าการเขียน
หนังสือเล่มนี้คล้ายกับจะมีปาฏิหาริย์อะไรบางอย่างมาดล
ใจอยู่เบื้องหลัง ฉะนั้นถ้าหากท่านผู้อ่านจะพึงรู้สึกว่ คำ
ตอบในหนังสือเล่มนี้ ให้ความกระจ่างต่อพระราชปจญา
ข้อนี้บ้าง ก็ขอได้โปรดเข้าใจว่ เป็นด้วยพระบารมี
ล้นเกล้าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นกำลัง
แรงอันสำคัญ เพราะพระราชปจญาข้อนี้ รวมทั้งพระ-
ราชปรารภข้ออื่น ๆ อีก ที่ทรงประทานมาในคราวเดียว

กันนี้ รู้สึกประทับใจข้าพเจ้าทุกคำ สิ่งหนึ่งในหลายสิ่ง
ที่ข้าพเจ้ามองเห็นก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ของเราได้ทรงชี้ช่องทาง ในอันที่จะพัฒนาพระพุทธ-
ศาสนาไว้แล้ว จากพระราชปรารภและพระราชปูจนา
ครั้งนี้ ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงสนใจเป็นพิเศษ และ
พยายามเขียนอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

อนึ่ง เนื่องจากวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ นี้
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะได้พระราชทานเพลิงพระ
ศพ สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทโยมหาเถระ)
ณ พระเมรุหลวงวัดเทพศิรินทราวาส ข้าพเจ้าได้มีความ
คิดมาตั้งแต่แรกแล้วว่า จะต้องทำอะไรสักอย่าง ด้วยนา
พิกษาแรงของตนเอง เพื่อเป็นการแสดงความเคารพและ
ความกตัญญูแด่องค์สมเด็จพระสังฆราช ซึ่งข้าพเจ้ามี
ความรู้สึกว่าพระองค์มีพระคุณลักษณะหลายอย่างเหมือน
กับ สมเด็จพระสังฆราช สุข ญาณสังวร ที่ข้าพเจ้า
เคยเคารพนับถืออยู่ โดยเฉพาะคือพระเมตตาบารมีของ
สมเด็จพระสังฆราชทั้งสองพระองค์นี้ มีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด

โดยปกติข้าพเจ้าเป็นคนใจร้อน ถ้าหากมีใครทำ
 อะไรไม่ถูกใจก็มักจะเกิดความไม่พอใจง่าย แต่ทุกครั้ง
 ข้าพเจ้านึกถึงพระเมตตาบารมี ของสมเด็จพระสังฆราช
 ทงสองพระองค์แล้ว ทำให้จิตใจของข้าพเจ้าเย็นลง
 อย่างน่าประหลาด พระเมตตาคุณอันนี้ประทับใจข้าพเจ้า
 เป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น จึงได้คิดอยู่เสมอมาว่า จะ
 ต้องทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นการแสดงความเคารพ
 และความกตัญญูต่อพระองค์ท่าน และบังเอิญได้จังหวะ
 พอดีที่ข้าพเจ้าได้เห็นพระราชปจญา ของพระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน จึงได้ตั้งใจเขียนหนังสือเล่มนี้
 เพื่อแจกเป็นธรรมทาน โดยเสด็จพระราชกุศลในครั้ง
 นี้ด้วยส่วนหนึ่ง

พร รัตนสุวรรณ

คำปรารภ

ก่อนวันเข้าพรรษาในปี ๒๕๐๘ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงปรารภถึงปัญหาทางศาสนาหลายข้อ และได้ทรงฝากปัญหาเหล่านั้นผ่านมาทาง ศูนย์ค้นคว้าทางพระพุทธศาสนา วัดสระเกศให้ชาวพุทธทั่ว ๆ ไปช่วยกันขบคิด ในปัญหาเหล่านั้นมีอยู่ข้อหนึ่งที่ข้าพเจ้าสนใจมาก คือปัญหาที่พระองค์ทรงปรารภว่า

เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้?

ปัญหาข้อนี้แม้จะไม่บังถึงเรื่องของพระองค์คูลีมาลโดยตรงก็จริง เพราะตามเรื่องที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนานี้ คนที่อดีตเคยเป็นโจรฆ่าคนตายแล้วต่อมาภายหลังกลับใจได้ ๆ เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา และในที่สุดได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์นั้นมีหลายคน แต่ถึงกระนั้น บรรดาโจรที่ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์นั้น

ปรากฏว่าไม่มีโจรคนไหนที่มีชื่อเสียงโด่งดัง และฆ่าคน
มามากมายเท่ากับพระองค์ลิวมาล เพราะฉะนั้น เรื่องของ
พระองค์ลิวมาลจึงได้กลายเป็นปัญหามานานแล้ว และ
เป็นปัญหาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวดูเหมือนจะทุก
พระองค์ทรงสนพระทัย ซึ่งท่านผู้อ่านจะเห็นได้จาก
พระราชปจฺฉา ในรัชกาลที่ ๑ แห่งรัตนโกสินทร์ดัง
ต่อไปนี้

พระราชปจฺฉาที่ ๓๒ ความว่า

“บรรดาพระอัครสาวกพระอัสติสาวก และพระ
ปกติสาวกย่อมสร้างบารมีมา จนสำเร็จอรหันต์ ช้าเร็ว
กว่ากันตามกำหนด แต่กิริยาอารมณ์ก็เป็นปกติ มิได้
ปรากฏว่าหยาบช้าประการใด แต่พระองค์ลิวมาลนั้น เกิด
ในชาติใด ๆ ก็ล้วนแต่ปรากฏว่าโง่บาปหยาบช้า ทำ
ปาณาติบาตโดยมาก จนมาในชาติที่สุดจะได้สำเร็จพระ-
อรหันต์ต่ออยู่แล้ว ก็ยังเป็นโจรฆ่ามนุษย์เสียเป็นอันมาก
เมื่อเป็นดังนี้ ทว่าพระองค์ลิวมาลสร้างบารมีแสนกัลป์นั้น
จะว่าเป็นบารมีอย่างไร [ ] เอาสิ่งใดมานับเป็นแสนกัลป์
บารมี?”

แก่พระราชปจฉาที่ ๓๒ สมเด็จพระสังฆราชและพระ
ราชาคณะ ๘ รูป ถวายวิสัชนาว่า

“พระองคฺุลิมาลนั้จ้าเคิมแต่สร้างบารมีมาไม่วาชาติ
ใด ปรากฏว่าได้กระทํากรรมนั้เป็นบาปหยาบช้า ฆ่า
มนุษย์ ทำปาณาติบาตก็จริง แต่กรรมนั้เป็นบาปนั้
ก็ให้ผลไปทนทุกขั้ในอบายภูมิจนสิ้นบาปกรรม และที่ทํ
บาปหยาบช้าในชาติใด ชาตินั้จะไม่นับ จัดเอาเป็น
ชาติบารมีหามิได้

อนั้ พระองคฺุลิมาลจะได้หยาบช้าไปทั้งชาตินั้
หามิได้ ย่อมได้พบพระโพธิสัตว์ได้ฟังเทศนา ได้ละ
พยสราย ตั้งอยู่ในศีล ๕—๘ เป็นสุจริตธรรมอันดี นับ
เป็นบารมีสั้บมา และการจะกำหนดบารมีแสนกั้ป้ป้
ไม่ได้นับเอาการที่คนทำบุญทำบาปมากกว่ากัน
ในชาติ
นั้เป็นประมาณ นับเอากาลอันนานได้แสนกั้ป้เป็น
ประมาณ ถ้าสร้างบารมีครบแสนกั้ป้แล้ว ก็ได้สำเร็จ
อรหัตตนิพพานทุกองค์ และผู้สร้างบารมีที่จะสำเร็จนั้
ประกอบด้วย องค์ ๒ คือ ฉันทตา ปรารถนารักใคร่พอ

ใจในอรหัตตภูมิ ๑ อธิกาโร กระทำบุญให้ทานการกุศล
ในสำนักพระอริยเจ้า ๑ เมื่อพร้อมด้วยองค์ ๒ นี้แล้ว
หากจะประมาทหยาบช้าเมื่อมีผู้ให้สติอารมณ์แล้ว ก็ยอม
กลับตัวได้ดีกว่าสามัญชน”

ข้อความดังกล่าวมานี้ ข้าพเจ้าได้คัดมาจาก
พระราชปจณารัชกาลที่ ๑ ภาค ๓ ตอน ๒ หน้า ๘๘
ข้อความตอนนี้อยู่ในหนังสือ ประชุมพระราชปจณา
ภาคปกิณกะ ซึ่งพิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ
พระยาบุรีสิทธิการ (ใจ กนิษฐรัต) ณ เมรุวัดมกุฏ-
กษัตริยาราม วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๙ ผู้ที่สนใจว่า
ในสมัยก่อน ๆ มีปัญหาอะไรบ้างที่พระเจ้าแผ่นดินทรง
สนพระทัย ก็จะสามารถอ่านได้จากหนังสือดังกล่าวมาแล้ว

จากข้อความที่คัดมานี้ ท่านจะเห็นได้ชัดว่า ปัญหา
เรื่องเหตุใดผู้ร้ายมักคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้ ? เป็น
ปัญหาที่มีความสำคัญมานานแล้ว และในสมัยโบราณการ
ที่จะตอบปัญหาข้ออื่นก็ไม่ใช่ว่าจะทำได้ง่าย การตอบปัญหา
ข้อนี้ มีความสำคัญถึงกับสมเด็จพระสังฆราชในสมัยนั้น
ต้องประชุมบรรดาพระเถระที่แตกฉานใน พระไตรปิฎก

รวบรวมคำตอบจากที่มาจากคัมภีร์ต่าง ๆ ขึ้นทูลเกล้าถวาย
ในหลวง ดังที่ท่านได้เห็นอยู่นี้

คำตอบของพระเถระผู้แตกฉานในพระไตรปิฎก
สมัยโบราณ ดังที่คัดลอกมาให้ดูนี้ แม้ว่าจะเป็นคำตอบ
เพียงสั้น ๆ แต่ก็ได้ใจความชัดเจน เหมาะสมกับปัญหา
ทุกประการ ในสมัยโบราณ ใคร ๆ ที่ได้เห็นคำตอบนี้
แล้วก็คงจะหมดปัญหาไม่มีใครสงสัยตั้งใจที่จะหาคำตอบ
อย่างอื่นอีก แต่อย่างไรก็ดีสำหรับคนในสมัยปัจจุบัน
ถ้าได้เห็นคำตอบเพียงแค่นี้ ก็เห็นที่จะยาก ในอันที่จะ
ทำให้เกิดความปลงใจเชื่อ เพราะพื้นความรู้และสิ่งแวดล้อม
ล้อมของคนในสมัยนั้นแตกต่างกันมาก ด้วยเหตุนี้
ข้าพเจ้าจึงรู้สึกว่ ถ้าหากในปัจจุบันนี้จะได้มีการชี้แจง
กันอีก เพื่อให้เหมาะแก่พื้นฐานสติปัญญาของคนในสมัย
ปัจจุบันก็คงจะเป็นประโยชน์ไม่ใช่น้อย และได้ชื่อว่า
พวกเราซึ่งเป็นชาวพุทธ ได้มีความสนใจอย่างแท้จริง
ต่อปัญหาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัย

แต่อย่างไรก็ดี คำตอบที่ข้าพเจ้าเขียนไว้ในหนังสือเล่มนี้ ขอให้ถือว่าเป็นเพียงการขยายความที่สมเด็จพระสังฆราช และพระเถระทั้งหลายในสมัยนั้นได้อธิบายไว้เท่าที่กำลังสติปัญญาของข้าพเจ้าจะพึงอำนวยให้เท่านั้น.

พร รัตนสุวรรณ

ผู้บรรยายวิชาธรรมประยุกต์

ในคณะพุทธศาสตร์

แห่งมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๘

เหตุใด

ผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็นพระอรหันต์ได้ ?

คนที่เคยเป็นโจรฆ่าคนตายมามากต่อมาก ต่อมา
ภายหลังเมื่อกลับใจได้แล้ว ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์
ตามที่เรื่องราวปรากฏอยู่ในคัมภีร์นั้นมีอยู่หลายคน แต่ใน
จำนวนโจรเหล่านั้นผู้ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดก็คือ พระอง-
คฺลิมาล และนอกจากนี้ บางคนที่ไม่ได้เป็นโจร แต่ก็
เคยฆ่าคนตายด้วยความจำเป็นบางอย่าง และในที่สุด
ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ก็มี เช่น นางกฤษณะจาก
ตัวอย่างเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาว่า คนที่ฆ่าคนตาย
ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นคนใจอำมหิต ไม่น่าจะสำเร็จเป็น
พระอรหันต์ แต่ทำไมจึงสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้ ?

ตัวอย่างเช่นนี้ เมื่อมองจากแง่ความรู้สึกของคน
ทั่ว ๆ ไปไม่น่าจะเป็นไปได้เลย ปัญหาที่น่าคิดมาก และ
เป็นปัญหาข้อหนึ่ง ซึ่งในหลวงองค์ปัจจุบันทรงสนพระ-
ทัย ถึงกับทรงฝากปัญหานี้มาให้ชาวพุทธทั่ว ๆ ไปช่วย

กันคิดหาคำตอบ ข้าพเจ้าคิดว่า ถ้าเราคลี่คลายปัญหา^๕ ให้กระจ่างได้ ก็จะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนสมัยปัจจุบัน^๕ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

นั้นเป็นอันมาก

ผู้ร้ายฆ่าคนตายขนาดพระองค์ภูมิบาล ยังสามารถ
เป็นพระอรหันต์ได้ ก็คนบางคนในสมัยปัจจุบัน ซึ่งไม่เคย
ทำความชั่วถึงขนาดนั้น จะไม่สามารถสำเร็จเป็นพระอร-
หันต์ได้บ้างหรือ ? หรืออย่างน้อยที่สุด จะไม่สามารถกลับ
ตัวเป็นคนดีได้หรือ ถ้าหากเขาพยายามปฏิบัติตามคำสอน
ของพระพุทธองค์ให้ดีที่สุด เท่าที่จะทำได้ ?

แต่อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าขอให้ท่านตั้งข้อสังเกตไว้
ก่อนว่า ผู้ร้ายที่เคยฆ่าคนตายแล้ว ต่อมาสำเร็จเป็นพระ-
อรหันต์ เท่าที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์มีไม่กี่คน ผู้ร้ายอื่น ๆ
มีอยู่มากมายในสมัยนั้น ทั้ง ๆ ที่พระพุทธองค์ยังทรง
พระชนม์อยู่ พระอรหันต์ทั้งหลายก็มีอยู่มาก แต่ก็ไม่
สามารถที่จะช่วยให้ผู้ร้ายทั้งหลายเหล่านั้นสำเร็จเป็นพระ
อรหันต์ขึ้นมาได้ บางคนทำปาณาติบาตไม่ถึงขั้นฆ่ามนุษย์

แต่พระองค์ก็ไม่เสด็จไปโปรด เพราะเขาไม่อยู่ในฐานะที่จะกลับใจและฟังธรรมรู้เรื่องได้ เพราะฉะนั้น ขอได้โปรดสังเกตไว้ว่า ผู้ร้ายฆ่าคนตายแต่แล้วก็สามารถจะเป็นพระอรหันต์ได้นั้น จะต้องมียะโรอยู่เบื้องหลัง ซึ่งแตกต่างจากผู้ร้ายทั่วไป เบื้องหลังของผู้ร้ายที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์คืออะไร ? นี่แหละคือจุดสำคัญของปัญหาที่เราจะต้องคลี่คลายออกมา

ก่อนอื่นขอให้ท่านโปรดจำหลักไว้อย่างหนึ่งว่า บุคคลที่มีอุปนิสัยที่จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในชาตินั้นตามหลักในคัมภีร์กล่าวว่า จะไม่สามารถมีเหตุการณใด ๆ ที่จะทำให้คนนั้นตายก่อนสำเร็จเป็นพระอรหันต์เลย พระองค์อุลิมาลฆ่าคนมากมาย น่าจะมีใครสักคนหนึ่งฆ่าพระองค์อุลิมาลได้ ตามที่อาจารย์คาดหมายไว้แต่แรก เพราะโดยธรรมดา คนที่เที่ยวฆ่าใครต่อใครอย่างผิดกฎหมายบ้านเมืองนั้น จะไม่สามารถทำอยู่ได้นานไม่วันใดก็วันหนึ่งก็ต้องถูกเขาฆ่าเอาบ้าง แต่สำหรับในกรณีของพระองค์อุลิมาลเป็นเรื่องที่ประหลาดมาก ตัวคนเดียว (นี่กล่าวตามเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระไตร

ปิฎกฝ่ายเถรวาท ซึ่งกล่าวว่า พระองค์คฤมาลคนเดียวเข้า
ป่าฆ่าคน ส่วนเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ “กามนิต”
กล่าวว่าองค์คฤมาลมีพรรคพวกมาก) แต่สามารถฆ่าคนได้
ตั้งพันกว่า (ก่อนที่จะนับนิ้วของคนตายได้ ๙๙๙ นิ้วนั้น
ก็ได้ฆ่าคนมามากต่อมากแล้ว แต่จำจำนวนคนที่ฆ่าไม่ได้
จึงตั้งต้นนับใหม่ ด้วยการฆ่าใครแล้วก็ตัดนิ้วมือของผู้
นั้นมา ๑ นิ้ว เอามาร้อยเป็นพวงไว้) ไม่มีใครสามารถ
ฆ่าองค์คฤมาลได้

นางกฤษณะ ซึ่งต่อมาได้บวชเป็นนางภิกษุณี
และได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ได้สามีเป็นโจร สามีลวง
พาตัวขึ้นไปบนภูเขา หมายถึงฆ่าเพื่อเอาสมบัติที่ติดตัว
นางไป นางกฤษณะ ไม่มีอาวุธอยู่ในมือเลย และก็อยู่
กันลำพังเพียงสองคนเท่านั้น ซึ่งน่าจะถูกฆ่าตาย แต่แล้ว
ก็ไม่ตาย นายโจรกลับเป็นผู้ต้องตาย ด้วยการกระทำของ
นางเอง ตัวอย่างในทำนองอย่างนี้มีหลายเรื่องปรากฏอยู่
ในคัมภีร์เช่น สังคัจจสามเณร ซึ่งเป็นพระอรหันต์องค์
หนึ่ง แม่ของท่านได้ตายในระหว่างที่ท่านกำลังอยู่ใน

ท้อง ใคร ๆ ก็พากันคิดว่า ท่านคงจะตายไปพร้อมกับแม่ของท่าน แต่แล้วก็ไม่ตาย

พระพากละ ซึ่งเป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งซึ่งรวมอยู่ในจำนวนพระอสีติมหาสาวก ตามประวัติของท่านกล่าวว่า เมื่อท่านคลอดมาได้ ๕ วัน พ่อแม่และญาติพี่น้องได้พาท่านไปอาบน้ำในแม่น้ำคงคา เพื่อความเป็นสิริมงคล ในขณะที่กำลังเอาตัวท่านลงแช่ในน้ำก็ได้มีปลาใหญ่ตัวหนึ่ง มาซุบเอาตัวท่านเข้าไปอยู่ในท้องตงหลายชั่วโมง แต่แล้วในที่สุดท่านก็ไม่ตาย

เรื่องผิดธรรมชาติเช่นนี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่า คนที่ไม่เข้าใจเรื่องกฎของกรรมอย่างลึกซึ้ง ไม่เข้าใจเรื่องชะตาชีวิต ไม่เข้าใจถึงอำนาจแห่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จะไม่ยอมเชื่อเป็นอันขาด เขาจะคิดเห็นอยู่เสมอว่าเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

เหตุใดผู้ร้ายฆ่าคนตายจึงเป็น พระอรหันต์ได้ ? ปัญหาข้อนี้จะเข้าใจได้ดี ก็ต่อเมื่อต้องเข้าใจเสียก่อนว่า ชะตาชีวิตคืออะไร ? ทุกคนมีชะตาชีวิตจริงหรือไม่ ?

ชะตาชีวิตคือ แผนผังของชีวิตที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า และผู้กำหนดแผนผังอันนิกคอกกรรมของตนเองในชาติก่อน พระพุทธเจ้าตรัสว่า กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีต สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม กรรมเป็นตัวอภิสังขาร คือเป็นอำนาจสร้างสรรค์ที่ยิ่งใหญ่ ใครจะเกิดมาเป็นอะไร จะเกิดในภพไหน หรือในตระกูลไหน จะมีชะตาชีวิตเป็นอย่างไร กรรมในอดีตได้กำหนดมาแล้วตั้งแต่แรกเกิด

พระพุทธเจ้าเมื่อตอนอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต พวกเทวดาทงหลายในหมื่นจักรวาล ได้มาทูลเชิญให้พระองค์เสด็จลงมาเกิดในโลกมนุษย์ เพื่อจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะเทวดาทงหลายได้มองเห็นแล้วว่า พระองค์ได้ทรงสร้างบารมีมาเต็มเปี่ยม ถึงขั้นที่จะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แล้ว จึงได้มาทูลอัญเชิญพระองค์และก่อนที่พระองค์จะรับคำของเทวดาทงหลาย พระองค์ก็ได้ทรงพิจารณาตุบารมีของพระองค์แล้ว ทรงเห็นว่า พระองค์ทรงมีบารมีเพียงพอ จึงได้ทรงรับคำของเทวดาทงหลาย แล้วก็ทรงจุติจากสวรรค์ ถือปฏิสนธิในพระ

กรรมของพระนางสิริมหามายา และต่อมาในเมื่อพระองค์
ประสูติจากพระครรภ์แล้วได้ ๕ วัน พวกพราหมณ์ทั้ง
หลายก็พากันทำนายว่า พระองค์จะได้เป็นจักรพรรดิหรือ
ไม่ก็จะสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากตัวอย่าง
ที่เล่ามานี้ แสดงให้เห็นว่าตามมติของพระพุทธศาสนา
ถือว่า ทุกคนที่เกิดมามีชะตาชีวิต กล่าวคือ ทุกคน
มีแผนผังของชีวิตบอกไว้แล้วว่าภายหน้าจะต้องเป็นอะไร
และผู้กำหนดแผนผังอันนี้ ก็คือการกระทำของตัวเอง
ในชาติก่อนนั่นเอง

เรื่องที่เล่ามาให้ฟังนี้ บางคนอาจจะเห็นว่าเป็น
เรื่องที่ถือเอาเป็นหลักฐานไม่ได้ เพราะพิสูจน์ไม่ได้
และออกจะเป็นเรื่องที่เหลือเชื่อ สำหรับท่านที่ไม่เชื่อ
เรื่องอย่างนี้ก็ขอได้โปรดสงบใจไว้ก่อน อย่าเพิ่งแย้ง
ท่านจะเชื่อหรือไม่ไม่ใช่เรื่องสำคัญ ข้อสำคัญมีอยู่แต่
เพียงว่า ถ้าท่านต้องการอยากจะทำบวช แนวคิดของ
พระพุทธศาสนาเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นอย่างไร ก็ควรจะจำ
เอาไว้ก่อน อย่าเพิ่งเชื่อหรือไม่เชื่อ จนกว่าท่านจะได้

ศึกษาถึงเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันเข้าใจถูกต้องดีแล้วจึงค่อยวินิจฉัย

ชะตาชีวิตไม่ใช่เกิดจากอำนาจดวงดาว แต่การที่โหรา^๕ทั้งหลายบอกถึงชะตาชีวิตล่วงหน้าได้ถูกต้อง ก็เพราะการเกิดของคนเรามีความสัมพันธ์อยู่กับการโคจรของดวงดาวทั้งหลาย เพราะฉะนั้น ผู้ที่ทำสถิติไว้ว่า คนที่เกิดในราศีนี้ ต่อไปภายภาคหน้ามักจะเป็นอย่างนั้น ๆ เมื่อทำบ่อย ๆ ก็มีความชำนาญและหาหลักเกณฑ์ได้ดีขึ้น โดยลำดับ ตำราโหราศาสตร์เกิดขึ้นมากก็เพราะเหตุนี้ คนที่เรียนรู้แต่เรื่องทางโหราศาสตร์ ไม่ได้ศึกษาเรื่องกรรม มักจะเข้าใจว่าดวงดาวมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ ซึ่งความเป็นจริงแล้ว ดวงดาวไม่มีอิทธิพลอะไรเลย กรรมหรือการกระทำที่สะสมไว้แต่ในอดีตชาติต่างหาก ที่กำหนดชะตาชีวิตของคนเราไว้

ชะตาชีวิตของคนเรานั้นเปลี่ยนแปลงได้ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในโลกนี้ล้วนแต่เป็นสังขารทั้งสิ้น พระพุทธเจ้าตรัสว่า สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง เมื่อ

มีการเกิดก็มีการดับ มีการเปลี่ยนแปลง ชะตาชีวิตเป็นสิ่งที่เกิดจากเหตุ คือเกิดจากการกระทำของตนเองในอดีต เพราะฉะนั้น จึงเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ และผู้ที่ทำการเปลี่ยนแปลงก็คือตัวเราเอง แต่อย่างไรก็ดี โปรดตระหนักไว้ให้มากกว่า คนเราจะเปลี่ยนแปลงชะตาชีวิตได้ก็เฉพาะแต่ในเรื่องปลีกย่อยเท่านั้น ส่วนเส้นชีวิตที่สำคัญซึ่งการกระทำในอดีตได้กำหนดไว้แล้วนั้น การกระทำในปัจจุบันไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ พระองค์ผู้มาเป็นผู้หนึ่งทำการกระทำในอดีตชาติได้กำหนดตัวท่านเองมาแล้วว่า ในชาตินี้จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ซึ่งชะตาชีวิตอันนี้ไม่มีใครทราบเลย มีพระพุทธเจ้าองค์เดียวเท่านั้นที่ทรงทราบ ขอได้โปรดสังเกตว่าพระพุทธเจ้าจะเสด็จไปโปรดใคร ก็หมายถึงว่าพระองค์ได้ทรงพิจารณาดูบุพกรรม ดูชะตาชีวิต ดูอุปนิสัยต่างๆ ทรงเห็นแล้วว่า ผู้คนสามารถที่จะสำเร็จมรรคผลชั้นใดชั้นหนึ่งได้ พระองค์จึงจะเสด็จไปโปรด

ก่อนรุ่งอรุณของวันที่จะเสด็จไปโปรดพระองค์ผู้มาเป็นผู้หนึ่งก่อนนั้น พระองค์ได้ทรงตรวจดูสัตว์โลกทั้งหลายปรากฏ

ว่า ในวันนั้นภาพของพระองค์กุหลิมาลปรากฏเห็นได้ชัดในสมาธิ เมื่อพระองค์ตรวจดูอุปนิสัยก็ทรงทราบว่า พระองค์กุหลิมาลได้สร้างคุณดีมามาก ถึงขั้นที่จะได้สำเร็จพระอรหันต์ แต่พร้อมกันนั้นก็เคยได้สร้างบาปกรรมในทางปาณาติบาตไว้มากด้วย และในชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายที่พระองค์กุหลิมาลจะได้ชำระหนี้บาปให้หมดไป ชะตาชีวิตของท่านเป็นเช่นนี้ แม้ตัวท่านเองไม่ปรารถนาที่จะฆ่าใครมาตั้งแต่แรกก็จริง แต่บาปกรรมในชาติก่อนได้กำหนดมาเสียแล้ว ที่จะให้ท่านต้องกระทำปาณาติบาตอีก คนที่สร้างคุณดีมาพร้อมกับความชั่วนั้น มักจะมีชะตาชีวิตแบบพระองค์กุหลิมาลเสมอ

แต่อย่างไรก็ดี ท่านจะต้องไม่ลืมเป็นอันขาดว่า ถ้าพระองค์กุหลิมาลไม่เคยสร้างคุณดีมาอย่างมากมาย ถึงขั้นที่จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว พระพุทธเจ้าจะไม่เสด็จไปโปรด หรือถึงแม้จะเสด็จไป ก็ไม่สามารถที่จะทรงสอนให้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้เลยเป็นอันขาด พระองค์กุหลิมาลได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ไม่ใช่เพราะ

ความเป็นโจร แต่สำเร็จเพราะบุญบารมีในหนหลังมี
 มากถึงขนาดว่าแม้จะทำความชั่วถึงขนาดนั้น ก็ไม่อาจ
 ที่จะยับยั้งอำนาจของความคิด ถ้าบุญของท่านไม่แรง
 จริงแล้ว แน่แน่นอนเหลือเกินท่านจะสำเร็จเป็นพระ
 อรหันต์ไม่ได้ เพราะท่านจะถูกเขามาตายเสียก่อน

คนที่เคยเป็น พระราชาผู้ทรงตั้งอยู่ในทศพิธราช
 ธรรม แม้จะได้เคยสร้างบุญบารมียิ่งใหญ่สักเพียงไรก็ตาม
 แต่ในฐานะที่ยังเป็นปุถุชน และยังต้องรับผิดชอบต่อ
 ความสงบสุขของไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ทั้งหมดนั้น ใน
 บางครั้งก็เว้นไม่ได้ที่จะต้องกระทำปาณาติบาต หรือต้อง
 ทำบาปกรรมอย่างอื่น ทุกคนเมื่อได้สร้างความคิด ความดี
 ก็ย่อมจะต้องให้ผลตามทางแห่งความคิด และเมื่อได้สร้าง
 ความชั่ว แม้จะกระทำด้วยเจตนาดีเพียงไรก็ตาม ความ
 ชั่วก็ย่อมจะให้ผลตามทางแห่งความชั่วนั้น คนอย่าง
 พระองค์คูลิมาลเคยเป็นพระราชา หรืออย่างน้อยก็ตั้งเคย
 เป็นแม่ทัพ ผู้ซึ่งจะต้องทำการฆ่ามนุษย์เพื่อประโยชน์
 แก่คนส่วนรวมมาแล้วมากต่อมาก นิสสัยหรือวาสนาอันนี้

ยังไม่ได้ลบล้างไปจากจิตใจสำนึกของพระองค์คุณิมาล
จะนั้น จึงได้มีชะตาชีวิตเช่นนั้น

พื้นเดิมของพระองค์คุณิมาลไม่ใช่คนใจต่ำ ไม่มี
สันดานเป็นอาชญากร ไม่มีสันดานเป็นอันธพาล การที่
พระองค์คุณิมาลเกิดในตระกูลสูง คือเกิดในตระกูลบุโรหิต
แสดงให้เห็นอยู่แล้วว่า พระองค์คุณิมาลเป็นคนที่เคยทำบุญ
ไว้มาก และเมื่อเกิดมาก็ได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างดี
อบรมให้เป็นคนมีความเมตตากรุณา ให้เป็นคนกลัวบาป
ให้มีนิสัยไม่เอาเปรียบหรือรังแกใครเลย พระองค์คุณิมาล
เป็นคนที่ยอมรับง่าย เข้าใจอะไรได้รวดเร็ว เชื่อฟังคำสั่ง
สอนของพ่อแม่และครูบาอาจารย์ทุกอย่าง เมื่อมองดูจาก
บุคคลิกลักษณะและอุปนิสัยทั่วไป ไม่มีแววอันใดเลยที่
จะแสดงให้เห็นว่า พระองค์คุณิมาลเป็นคนใจร้ายหรือใจอำ
มหิต ตรงกันข้าม พระองค์คุณิมาลเป็นคนสุภาพ อ่อนโยน
มีเมตตากรุณา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และมีลักษณะที่เด่น
มากอีกอย่างหนึ่งก็คือเป็นคนกล้าหาญ เป็นคนถือสัจจะ
มั่นคง มีความอดทนยอดเยี่ยม และเหนือสิ่งอื่นใดก็คือ

เป็นคนมีไหวพริบและเฉลียวฉลาดมาก ความดีต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวของพระองค์ลิมานี่เอง เป็นจุดที่ทำให้บรรดาศิษย์ของอาจารย์ทศปาโมกษ์ทั้งหลาย เกิดความริษยา ถึงขนาดที่คิดกำจัดให้พ้นไปจากสำนักของอาจารย์ ถ้าพระองค์ลิมานี่ไม่ดีเด่นทุก ๆ ทาง อาจารย์ก็จะไม่รักมาก ถึงขนาดที่ทำให้ลูกศิษย์คนอื่น ๆ เกิดความริษยา ฉะนั้นโปรดจำไว้ว่า อย่าเอาชีวิตของพระองค์ลิมานี่ไปเปรียบเทียบกับใครอื่น ๆ เพราะไม่มีทางจะเปรียบเทียบกันได้เลย ไม่ว่าในทางไหน ๆ

ทำไมพระองค์ลิมานี่จึงต้องมีชะตาชีวิตอย่างนี้ คือถูกคนอื่นริษยาจนถึงขั้นเอาชีวิต โดยธรรมดาไม่ว่าใครถ้ามีอะไรเด่นขึ้นมา ก็จะต้องมีคนริษยาไม่มากก็น้อย เรื่องอย่างนี้เป็นของธรรมดาซึ่งต้องมีอยู่เสมอในโลก แต่บางคนถึงจะถูกริษยาก็ไม่มีผลอะไร ไม่กลายเป็นเรื่องร้ายแรง และโดยเฉพาอย่างยิ่งก็คือ ผู้ใหญ่แม้จะถูกยุแหย่สักเพียงไรก็ไม่หวั่นไหวไปตาม แต่สำหรับพระองค์ลิมานี่ ความริษยาของลูกศิษย์สำนักเดียวกันมีผลถึงกับทำให้อาจารย์ซึ่งรักองค์ลิมานี่มากที่สุด ก็พลอยเกลียด

ไปด้วย และเกลียดมากถึงขนาดหาทางขอยืมมือคนอื่น
ฆ่าเสีย ทำให้ความริษยาที่คนอื่นมีต่อองค์คุณาลจึงมีผล
มากถึงขนาดนี้ ส่วนของคนบางคนไม่มีผลเช่นนั้น อะไ
คือสาเหตุที่ทำให้แตกต่างกันเช่นนี้ อันนี้จะเป็นปัญหา
ที่น่าคิดเหมือนกัน

อนึ่ง สำหรับในตอนนี้อันข้าพเจ้าใครจะให้ข้อสังเกต
ว่า คนบางคนทำความชั่วไว้มาก ใครๆ ก็รู้ แต่แล้ว
ก็ไม่มีใครสามารถทำอะไรเขาได้นั้น เป็นเพราะบุญ
ในหนหลังคุ้มครองเขาอยู่ ถ้าคนไหนยิ่งทำความชั่วมาก
แต่แล้วก็ไม่เป็นอะไร นั่นก็ยิ่งแสดงให้เห็นถึงว่า บุญที่
ได้ทำไว้ในชาติก่อน ๆ นั้น จะต้องยิ่งใหญ่จริง ๆ พระ
องค์คุณาลฆ่าคนมากกว่าพัน แต่ไม่มีใครสามารถฆ่าพระ
องค์คุณาลได้ ก็เพราะท่านมีบุญอันยิ่งใหญ่ออย่างหนึ่งคอย
คุ้มครองอยู่ ซึ่งบุญอันนี้ไม่มีใครมองเห็นนอกจากพระ
พุทธองค์เท่านั้น ในคัมภีร์ได้กล่าวไว้ดังนี้

ปจณิมภวิกตตตตส หิ สีนรฺนา โอตฺถริยมานสฺสาปี
อรหตฺตํ อปฺปตฺวา ชีวตฺกฺขโย นาม นตฺถิ.

บุคคลที่มีอุปนิสัยที่จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในชาตินั้น ในเมื่อยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ แม้จะถูกกฏเขาพระสุเมรุทับก็ไม่ตาย

ธรรมบทภาค ๔ เรื่องสังกัจจสามเณร

พระองค์กุลิมาลได้สร้างบุญบารมีไว้มากถึงขั้นที่จะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในชาตินั้น ซึ่งบุญอันนี้ได้กำหนดชะตาชีวิตของท่านมาแล้วตั้งแต่แรกเกิด เพราะฉะนั้น ท่านจึงแคล้วคลาดมาได้ตลอด ไม่มีใครสามารถฆ่าท่านได้ แล้วก็บุญของท่านอีกเหมือนกันที่ทำให้พระพุทธรเจ้าต้องเสด็จมาโปรด และมาขัดจังหวะไว้ได้พอดีไม่ให้ท่านหันได้ทำอนันตริยกรรมคือฆ่าแม่ ซึ่งถ้าหากท่านฆ่าแม่เสียก่อนแล้วก็จะเหมือนกับพระเจ้าอชาตศัตรู กล่าวคือแม่จะได้ฟังธรรมจากพระพุทธรเจ้าโดยตรง ก็ไม่อาจที่จะบรรลุมรรคผลได้

ชะตาชีวิต คือแผนผังของชีวิตที่การกระทำในอดีตได้กำหนดมาแล้ว การที่จะศึกษาให้เข้าใจถึงชีวิตของพระองค์กุลิมาลหรือชีวิตของใครก็ตาม ถ้าเราไม่ศึกษาเรื่องชะตาชีวิตให้เข้าใจอย่างดีแล้ว เราจะไม่มีความตอบ

ปัญหาเช่นในเรื่องของพระองค์ลีมาลันนี้ได้เลยเป็นอันขาด เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจะขออธิบายเรื่องนี้โดยสังเขปเสียก่อน

เมล็ดผลไม้ทุกเมล็ดก็มีชะตาชีวิตเหมือนกัน

กล่าวคือ จากลักษณะของเมล็ดแต่ละชนิดนั้น ทำให้เรารู้ว่าเป็นเมล็ดพืชชนิดไหน และเมื่อรู้ว่าเป็นเมล็ดพืชชนิดไหนแล้ว เราก็พยากรณ์ได้ ถ้าหากเรามีความรู้ในเรื่องต้นไม้ต่าง ๆ เพราะอนาคตของมันทุกอย่างได้ถูกกำหนดไว้แล้วในเมล็ดของมัน ซึ่งจะรู้ได้จากลักษณะของมันนั่นเองและผู้กำหนดชะตาชีวิตของมันก็คือการกระทำของมันเองในอดีต ชีวิตของต้นไม้เป็นชีวิตที่ไม่ซับซ้อน ไม่ค่อยจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ฉะนั้น เราจึงสามารถพยากรณ์อนาคตของมันได้โดยไม่ยาก

ส่วนชีวิตของคนทำไม่ได้ง่ายเช่นนั้น ผู้ที่จะทำนายอนาคตได้ถูกต้องแม่นยำนั้น จะต้องพิจารณาดูหลายแง่ เช่นในแง่ของกรรมพันธุ์ ในแง่ของสิ่งแวดล้อม หรือสภาพของสังคม ในแง่ของการศึกษา ในแง่ของบุคคลิกลักษณะในแง่ของดวงชะตาตามหลักโหราศาสตร์

ผู้ที่จะเป็นหมอดูได้อย่างแม่นยำ จะศึกษาแต่ตำราหมอดู
 อย่างเดียวไม่ศึกษาเรื่องอื่นประกอบด้วยนั้น จะเป็นนัก
 หมอดูที่ดีไม่ได้ การทำนายอนาคตของคนส่วนมากก็
 มักจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังที่กล่าวมานี้

แต่อย่างไรก็ดี การทำนายอนาคตโดยอาศัยหลัก
 เกณฑ์ดังที่กล่าวมานี้ ยังไม่มีความแม่นยำอย่างเพียงพอ
 กล่าวกันว่า หมอดูแม้จะมีความชำนาญสักเพียงไรก็ตาม
 ก็ทายถูกได้อย่างมากไม่เกิน ๖๐ เปอร์เซ็นต์ วิธีทำนาย
 อนาคตของพระพุทธเจ้า ไม่ได้อาศัยหลักวิชาดังกล่าวมา
 นี้เลย พระพุทธองค์ทรงมีวิธีการที่ดกกว่านั้น พระองค์
 ทรงสามารถที่จะรู้และเห็นเหตุการณ์ที่เป็นมาแล้วและที่
 จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างชัดเจน ฉะนั้น จึงทรงทำนาย
 ได้อย่างถูกต้องไม่มีผิดเลย วิธีของพระพุทธเจ้า ก็คือ
 ดูจากภาพที่ปรากฏในสมาธิ ผู้ที่จะทำได้จะต้องได้สมาธิ
 สูงมาก การดูโดยอาศัยสมาธิที่ว่าแม่นยำ ชัดเจน และ
 ละเอียดถี่ถ้วน ก็เพราะหลักวิชามีอยู่ว่า วิญญาณเป็น
 บัญญัติให้เกิดนามรูป วิญญาณเป็นรากฐานของสิ่งทั้ง

หลาย ซึ่งหมายความว่า เรื่องต่าง ๆ ที่จะปรากฏออกมา ภายนอกให้เห็นได้ด้วยตา นั้น จะต้องออกมาจากจิตใจ และก่อนที่จะออกมาให้เห็นได้อย่างชัดเจนในภายนอกนั้น มันได้มีเค้าโครงหรือแผนผังปรากฏอยู่ในใจก่อนแล้ว

เช่นเดียวกับนายช่างสร้างบ้าน รูปร่างของบ้าน ที่เขาได้สร้างขึ้นมา นั้น แต่เดิมทีเดียวมันได้ปรากฏเป็น บ้านที่อยู่ในลักษณะของนามธรรม ซึ่งได้มีอยู่ในจิตใจ ของนายช่างก่อนแล้ว ทุกอย่างที่จะปรากฏออกมาเป็นวัตถุ นั้น อยู่ในกฎอันนี้เสมอ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอีก หลายสิ่งก็บังเกิดขึ้นจริง ๆ นั้น แท้จริงมันก็ได้มีเค้า โครงอยู่ในจิตใจก่อนแล้ว

พระพุทธเจ้าและผู้ที่ได้ฌานขั้นสูงทุกคน มีความ สามารถในการที่จะดึงดูเอาภาพที่มีอยู่ในลักษณะ ของนามธรรมนั้นให้ปรากฏออกมาให้เห็นเป็นมโนภาพอย่าง ชัดเจน เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่จะทราบเหตุการณ์ ล่วงหน้าได้เสมอ หรือจะดูย้อนหลังไปก็ได้

โปรดสังเกตว่า ถ้าทุกคนไม่มีชะตาชีวิต ซึ่งหมาย ความว่า ถ้าทุกคนไม่ได้ถูกกำหนดมาแล้วด้วยอะไรก็

ตามที่จะให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ตลอดชีวิตของคนทุกคน แล้วหมอดูทำนายชะตาชีวิตโดยอาศัย์วัน เดือน ปี เวลา คลดอด หรือจะอาศัย์การดูบุคคลลักษณะก็ตาม จะเกิดขึ้นมาในโลกไม่ได้ คนที่สนใจในเรื่องโหราศาสตร์อยู่บ้างจะรู้ว่าทุกคนมีชะตาชีวิต และถ้าหากเรามีความรู้เกี่ยวกับเรื่องพยากรณ์ของพระพุทธรเจ้า เราก็ยังมีความมั่นใจยิ่งขึ้นอีกว่า ใครจะเกิดมาเป็นอะไร ทุกคนได้ถูกกำหนดมาแล้วตั้งแต่แรกเกิด จากชีวประวัติของพระพุทธรเจ้า และของพระองค์ลูมัล เราเห็นได้ชัดว่าเรื่องชะตาชีวิตนั้นเป็นเรื่องจริง

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วว่า การที่พระองค์ลูมัลสามารถฆ่าคนได้มาก ไม่ใช่เพราะสันดานของพระองค์ลูมัลต่ำ แต่เป็นเพราะเหตุที่พระองค์ลูมัลเป็นคนฉลาดมีไหวพริบดี เป็นคนมีกำลังทางร่างกายแข็งแรงมาก เป็นคนกล้าหาญ และเป็นคนที่มีความอดทนยอดเยี่ยม คนที่มีความดีอยู่ในตัวมากเช่นพระองค์ลูมัลนี้ ถ้าเกิดความเข้าใจผิดและใช้ความดีไปในทางที่ชั่ว เช่นใช้ความฉลาด ใช้ความกล้าหาญ ใช้ความอดทน ไปในทางปาณาติบาต

เช่นพระองค์คุณิมาลนั้น ย่อมเป็นเหตุให้ทำความชั่วได้มาก และยิ่งกว่านั้นบุญบารมีที่พระองค์คุณิมาลได้สร้างสมอบรม มาสูงมาก ถึงขั้นที่จะทำให้เป็นพระอรหันต์ในชาตินั้น บุญเหล่านั้นยังคุ้มครองอยู่ ด้วยเหตุนี้พระองค์คุณิมาลจึง สามารถฆ่าคนได้มาก และไม่มีใครสามารถจะฆ่าพระองค์คุณิมาลได้

การพิจารณาชีวิตของคนเรา จะต้องพิจารณา หลายแง่ อย่างดีมันแต่ในแง่ใดแง่หนึ่งโดยเฉพาะ บุคคลส่วนมากสงสัยว่า ทำไมพระองค์คุณิมาลถึงฆ่าคนมา มากมาย จึงสามารถเป็นพระอรหันต์ได้ ที่สงสัยกัน เช่นนี้ก็เพราะนึกถึงแต่หลักว่า คนที่จะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้นั้น จะต้องมิจิตใจสูงมาก แต่พระองค์คุณิมาล ฆ่าคนมาก ซึ่งทำให้คนทั้งหลายมองเห็นว่าท่านต้องมี ใจโหดเหี้ยมมาก รู้สึกว่ามันขัดกับหลักที่กล่าวมาแล้ว จึงได้เกิดความสงสัย แต่ถ้าแยกแยะปัญหาออกพิจารณา หลาย ๆ แง่ดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ชัดว่า พระองค์คุณิมาลไม่ใช่เป็นคนมีพื้นจิตใจต่ำเลย ตรงกันข้ามพระองค์คุณิมาลมีจิตใจสูงมาก พระองค์คุณิมาลเป็นคน

ที่ล่อสัจจะเข้มแข็งมาก ถ้าลงรับปากกับใครแล้ว แม้จะตายก็ไม่ยอมเสียสัตย์ คุณธรรมอันนี้ โดยธรรมชาติจะมีอยู่เฉพาะในบุคคลชั้นสูง เช่นพระเจ้าแผ่นดิน หรือบุคคลที่มีความภูมิใจในความคิดของตัวเองอย่างสูงเท่านั้น ส่วนคนธรรมดาสามัญ ถ้าหากว่าจะต้องตายหรือจะต้องเสียทรัพย์หรือเสียชื่อ หรือเสียอะไรก็ตาม ก็มักจะยอมเสียสัตย์มากกว่าจะยอมเสียสิ่งเหล่านั้น คุณธรรมอันนี้ไม่ใช่ของเล็กน้อย การที่พระองค์อุทิศมาคนได้มากก็เพราะไปรับปากกับอาจารย์ว่า จะต้องมาคนให้ถึงพัน ท่านลองคิดดูให้ถ่วงน้กัแล้วกันว่า เป็นงานที่ผ้อันตรายด้วยการเอาชีวิตเข้าเสี่ยงนับเป็นร้อย ๆ ครั้ง ถ้าไม่ใช่เป็นคนที่มีสัจจะมั่นคงจริง ๆ แล้ว ก็คงจะเลิกไปเสียนานแล้ว นี่แหละความดีที่ถูกใช้ไปในทางช่วยยอมเป็นเหตุทำให้ประกอบกรรมชั่วได้มากเช่นนี้เสมอ

ที่ข้าพเจ้ากล่าวว่า พระองค์อุทิศมาคนไม่ใช่เป็นคนมีสันดานต่ำ หรือสันดานเหี้ยมโหดนั้น ท่านจะเห็นได้จากลักษณะอันหนึ่งของท่าน กล่าวคือ พระองค์อุทิศมานี้ก็อยู่เสมอว่า ถ้ามาคนได้ครบพันคนเมื่อไรตามท้ออาจารย์

สิ่งก็จะเล็ก ไม่ใช่คิดว่าจะทำอยู่เสมอไป พระองค์คุณิมาล นอกจากจะเป็นคนที่มีสัจจะมั่นคงที่สุดแล้ว ยังเป็นคนที่ เคารพอาจารย์อย่างสูงอีกด้วย

เมื่อคราวที่พระองค์คุณิมาลได้พบพระพุทธองค์ และ พระองค์ได้ให้สติแก่พระองค์คุณิมาลว่า “องคฺคุณิมาล เรา หยุดแล้ว ท่านซียังไม่หยุด” พระองค์คุณิมาลสงสัย เพราะตัวท่านเองวิ่งตามพระพุทธเจ้าไม่ทัน จนกระทั่ง เห็นตเห็นน้อยหมดกำลัง ส่วนพระพุทธองค์ยังคงเสด็จ ดำเนินไปเรื่อย ๆ จึงได้เกิดความสงสัยและคิดอยู่ในใจว่า โดยธรรมดาพวกพระสมณศากยบุตรไม่เคยโกหก ทำไม พระองค์นี้จึงโกหก พระองค์คุณิมาลไม่รู้จักว่า พระที่ตนเอง ไล่จับอยู่นั้นคือพระพุทธเจ้า รู้แต่ว่าเป็นพระองค์หนึ่ง ในจำพวกพระสมณโคตม และคิดว่าพระพุทธเจ้าพูดเท็จ จึงได้พูดออกไปว่า เป็นพระสมณศากยบุตรทำไมจึงโกหก ทั้งที่เห็นอยู่ว่ากำลังเดิน ยังพูดออกมาได้ว่า เราหยุดแล้ว เมื่อพระพุทธองค์ทรงหันมาตอบพระองค์คุณิมาลว่า เรา หยุดจากบาป ท่านซียังไม่หยุด คำพูดเพียงเท่านั้น สามารถ ทำให้พระองค์คุณิมาลได้สติทันที แล้วเริ่มพิจารณาดู

ลักษณะของพระพุทธองค์ พลันก็เกิดความรู้สึกขึ้นมาทันทีว่าชะรอย จะเป็นพระพุทธเจ้าพระสมณโคตมผู้เสด็จออกทรงผนวชจากตระกูลศากยะ ซึ่งใคร ๆ ยกย่องและบูชาตัวท่านเองเคยได้ทราบกิตติศัพท์มาก่อน ตั้งแต่ในสมัยที่ยังอยู่กับพ่อแม่ในกรุงสาวัตถี ยิ่งพิจารณาไปก็ยิ่งแน่ใจยิ่งขึ้นโดยลำดับ จนกระทั่งในที่สุดก็ทิ้งดาบแล้วเข้าไปหมอบกราบอยู่แทบพระบาทของพระพุทธองค์ พร้อมกับกราบทูลว่า “เป็นเวลานานเหลือเกิน กว่าพระองค์จะเสด็จมาโปรด”

ท่านผู้อ่านลองพิจารณาดูให้ถึถ้วน ถ้าพระองค์คูลิมาลเป็นคนที่มิสันดานหยาบจริง ๆ แล้ว คำพูดเพียงสั้น ๆ ว่า “องค์คูลิมาล เราหยุดแล้ว เราหยุดจากบาป ท่านชียังไม่หยุด” เพียงเท่านั้นจะทำให้พระองค์คูลิมาลทิ้งดาบได้หรือ และหลังจากที่พระองค์คูลิมาลสำนึกตัวได้แล้วไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะทรงสอนอย่างไร พระองค์คูลิมาลจะเข้าใจและยินดีปฏิบัติตามทุกอย่าง อย่าลืมลักษณะที่เด่นที่สุดอย่างหนึ่งของพระองค์คูลิมาล คือ ถ้อยคำจะมั่นคงลงว่าตั้งใจจะทำอะไรแล้ว เป็นต้องทำให้ได้ แม้จะตาย

ก็ไม่ยอมเสียความตั้งใจ คนทุกวันนี้มีสัจจะกันอย่างไร
 คนทุกวันนี้มีความรู้มาก แต่ก็มีเหตุผลมาก ซึ่งทำให้
 เปลี่ยนความตั้งใจและเสียสัจย์บ่อย ๆ และก็ยังถือตัวว่า
 ตัวเป็นคนดีอยู่นั่นเอง

พระองค์กุหลิมาลมีความดีขั้นสุดยอดหลายอย่าง ซึ่ง
 แต่ละอย่างคนสมัยปัจจุบันเอาอย่างไม่ได้เลย พระองค์-
 กุหลิมาลเกิดการเข้าใจผิด ก็เพราะความเคารพเชื่อฟังใน
 อาจารย์ และพระองค์กุหลิมาลฆ่าคนได้มากก็เพราะท่านมี
 ความดีหลายอย่าง และใช้ความดีนั้นไปในทางชั่ว จึง
 มีโอกาสทำความชั่วได้มาก คนโกงทำความชั่ว ทำได้ไม่
 มากเพราะทำได้ไม่นาน ก็จะถูกเขาจับได้ ส่วนคนฉลาด
 ทำความชั่วยอมทำได้มาก เพราะทำได้แนบเนียน คน
 อื่นจับไม่ได้ หรือทำอะไรเขาไม่ได้

คติที่ได้จากเรื่องนี้

คนสมัยทุกวันนี้มักจะคิดว่า การบรรลุธรรมรคผล
 เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะถือว่าสมัยหรือระยะเวลาที่
 คนเราจะได้บรรลุธรรมรคผลนั้นได้ผ่านพ้นมาแล้ว บ้างก็

ถือว่า คนทุกวันนี้ก็เลสหนามาก และสิ่งแวดล้อม
 ทั้งหลายก็แต่จะช่วยให้คนทั้งหลายมีกิเลสหนาขึ้น ถึง
 แม้ว่าการบรรลุมรรคผลจะไม่ขึ้นกับกาลเวลาก็ตาม แต่
 เนื่องจากคนทุกวันนี้เป็นดังที่กล่าวมานี้ เพราะฉะนั้น
 จึงไม่มีทางที่จะบรรลุมรรคผลได้

และอีกประการหนึ่ง คนที่บรรลุมรรคผลได้จริง
 ก็ไม่มีปรากฏที่ไหนให้เห็นชัด พอที่จะทำให้คนทั้งหลาย
 เชื่อถือได้ว่า พระอรุณบุคคลหรือพระอรหันต์ได้มีอยู่
 และบรรดาครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่สอนในทางปฏิบัติ ก็
 ไม่มีใครแสดงตัว จะด้วยคำพูดหรือด้วยความประพฤติ
 ก็ตาม ที่จะทำให้คนทั้งหลายเกิดความแน่ใจว่า นี่แหละ
 คือพระอรุณบุคคลหรือพระอรหันต์ เมื่อพระอรหันต์ก็
 ยังไม่ปรากฏในที่ไหน ๆ ฉะนั้นคนส่วนมากจึงไม่ยอม
 เชื่อว่า พระอรหันต์หรือพระอรุณบุคคลจะมีได้ในสมัยนี้
 แต่อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะไม่ได้แย้งและไม่
 อธิบายถึงปัญหาที่กล่าวมา ข้าพเจ้ามีความประสงค์ใน
 ที่นี้แต่เพียงว่า ต้องการจะให้แง่คิดในทางปฏิบัติสำหรับ
 คนสมัยนี้ ซึ่งใครจะปฏิบัติไปจนกระทั่งได้บรรลุมรรค

ผลหรือไม่ ข้าพเจ้าไม่สนใจ เพราะข้าพเจ้าถือว่า นั่น เป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละบุคคล ไม่ใช่เรื่องสำหรับคนทั่วไป ตามความรู้สึกของข้าพเจ้ามีอยู่ว่า แม้เราจะปฏิบัติ ไม่ได้ถึงขั้นบรรลุมรรคผล เราจะปฏิบัติได้เพียงไหนก็ตาม ทุกอย่างเป็นประโยชน์แก่ตัวเองทั้งสิ้น และเป็นประโยชน์อย่างชนิดที่ทำให้ตัวเองมีความพอใจเป็นอย่างยิ่งด้วย ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเช่นนั้น เพราะฉะนั้น จึงต้องการที่จะให้แก่งคิดในเรื่องนี้ดังต่อไปนี้

คนบางคนที่ใคร ๆ เห็นว่าประพัตต์ตัวไม่ดี ความจริงเขาอาจจะเป็นคนดียิ่งกว่าคนที่ใคร ๆ เห็นว่าเป็นคนดีก็ได้ ขอให้ดูตัวอย่างจากเรื่องของพระองค์ลิวมาล บางคนทำความชั่วทั้ง ๆ ที่ใคร ๆ ก็รู้ แต่ไม่ได้รับผลของความชั่วเท่าที่ควร อาจจะเป็นไปได้ที่ว่า โดยเนื้อแท้แล้วคนนั้นเป็นคนดี และด้วยอำนาจแห่งความดีที่เขาได้สะสมไว้ในชาติก่อนนั่นเอง ที่ได้แสดงตัวออกมาให้ปรากฏชัดแล้วว่า ความดีมีอำนาจยิ่งใหญ่มาก เพราะว่าแม้คนนั้นจะทำความชั่วถึงขนาดนั้น ความดียังคุ้มครองได้ ซึ่งถ้าหากคน ๆ นั้นไม่ได้ทำความชั่วเลย หรือทำแต่น้อย อำนาจ

แห่งความดีนั้น จะปรากฏผลออกมายิ่งใหญ่สักเพียงไหน ข้าพเจ้าคิดว่า จากเรื่องของพระองค์กุลิมาลได้ให้คติแก่เราในเรื่องนี้อย่างแจ่มชัดมาก

แต่ท่านจะต้องไม่ลืมว่า การมองดูชีวิตของคนจะต้องพิจารณาดูหลายแง่ และแง่ที่ไม่ควรจะลืมเป็นอันขาดก็คือ เรื่องชะตาชีวิต แต่การที่จะดูให้รู้แน่ๆ ใครมีชะตาชีวิตมาอย่างไรตั้งแต่เกิดนั้นไม่ใช่ของง่ายนัก หมอดูลายมือหรือหมอดูดวงชะตาราศี หมอดูบุคลิกลักษณะ ถ้ามีความชำนาญพอ และมีสติแสดงว่าทายถูกมากกว่าผิด ก็พอจะเบนที่ฟังได้บ้างในเรื่องนี้ แต่ถึงกระนั้นก็อย่างมลายในเรื่องนี้ คนอื่นจะดูเราอย่างไรเราจะผิดพลาดได้ง่าย แต่ถ้าหากเราเรียนธรรมให้มีความรู้พอสมควร และพิจารณาดูนิสัยสันดานของตัวเองจากหลักธรรม วิธีนี้อาจจะช่วยให้เรารู้จักชะตาชีวิตของเราดีกว่าวิธีอื่น ข้อสำคัญอย่าล้าเอียงเข้าข้างตัวเอง ให้พิจารณาดูตัวเองจากหลักธรรมจริง ๆ โดยวิธีนี้แม้ท่านจะรู้ตัวอยู่ ว่า ความประพฤติบางอย่างของเราไม่ดี แต่ท่านจะรู้ได้เองว่าตัวท่านดีหรือไม่ดีแค่ไหน อย่าลืมนะ คนที่ทำ

ความชั่วบางอย่างนั้นไม่ใช่คนสันดานชั่วเสมอไป อันนั้นจะต้องพิจารณาให้ดี

ถ้าท่านรู้ตัวว่า ไม่ใช่คนสันดานชั่วก็อย่าได้กังวลกับความประพฤติชั่วของตัวเองเกินไปนัก ข้อสำคัญ ขอให้เรายอมรับอยู่เสมอว่า สิ่งที่เราารู้สึกตัวว่าไม่ดีนั้นอย่าได้หาเหตุผลมาลบล้างว่า เป็นความดี อย่าหลอกตนเองและหลอกคนอื่น ถ้าทำได้อย่างนี้ แม้ท่านจะได้ชื่อว่ายังกินเหล้า เล่นการพนัน เจ้าชู้มีเมียมาก โทกหกหลอกลวงคนอื่นอะไรทำนองนี้เป็นต้น ตราบใดที่ยังรู้สึกตัวอยู่เสมอว่า สิ่งเหล่านี้ไม่ดี ก็มีวันที่จะเลิกได้ มีวันที่จะกลับตัวได้ พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า:—

พาลี มณเฑี พาลย์ ปณฺฑิตो วาปี เตน โส
 คนพาลที่ยังรู้สึกตัวตัวเองเป็นคนพาล ก็ยังมี
 โอกาสที่จะเป็นบัณฑิตได้

พระองค์ลิมล ในระยะแรกก็รู้สึกตัวได้อย่างดีว่าการฆ่าคนเป็นบาป และไม่ปรารถนาที่จะทำเลย แต่ด้วยอำนาจของชะตาชีวิต ประกอบกับความเคารพเชื่อถือ

ในตัวอาจารย์อย่างสูง และอยากได้วิชาด้วย จึงได้ทำให้หลงผิดไปชั่วระยะหนึ่ง แต่แล้วก็กลับตัวได้ ด้วยการพูดเตือนสติสั้น ๆ และง่าย ๆ ของพระพุทธเจ้า

จะนะ เมื่อท่านเห็นใครประพฤติดัวไม่ดี ก็อย่าเพิ่งด่วนตัดสินใจว่า เขาเป็นคนไม่ดีจริง ๆ การที่เราคิดได้เช่นนี้ ทำให้จิตใจเราสูงขึ้นไม่ปรักปรำใครง่าย ๆ และอาจจะได้คนดีไว้ใช้จากคนที่มิประพฤติว่า เป็นคนไม่ดี

แต่อย่างไรก็ดี ก็อย่ามั่งง่ายหรือคิดเอาง่าย ๆ ว่า คนที่ประพฤติดัวไม่ดี มีลักษณะเหมือนพระองค์กุหลิมามากในโลก โดยความจริงแล้ว คนที่มิสันดานต่ำมีมาก แม้กระทั่งในหมู่ของคนใด ๆ เห็นว่าเป็นคนดี จะนะ อย่าเอาเรื่องนี้ไปทำให้ตัวเองไขว้เขว จนกระทั่งทำให้ตัวเองตกเป็นเหยื่อของคนชั่วได้ง่าย

แง่คิดอีกอันหนึ่งก็คือ คนทุกวันนี้ มักจะเข้าใจผิดว่า ทำดีอาจจะได้ชั่ว ทำชั่วอาจจะได้ดีก็ได้ ซึ่งความจริงแล้วเป็นไปไม่ได้เลย ปลุกข้าวแล้วจะให้กลายเป็นถั่ว หรือปลุกถั่วแล้วจะให้กลายเป็นข้าว เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ทำดียอมได้ดีทั้งในด้านจิตใจและในด้านวัตถุ

ทำชวักเหมือนกัน เรื่องที่จะกลับกลายเป็นตรงกันข้าม
นั้นเป็นไปได้ ไม่ว่าในกาลไหน ๆ คนที่เห็นกลับกัน
เป็นเพราะคิดไม่ละเอียดคิดไม่ถึง ถ้วน ไม่คิดให้ตลอดสาย
เป็นพวกที่ดูหนังไม่จบเรื่องแล้วก็สันนิษฐานเอาเอง ถ้า
ท่านคิดว่า พระองค์กุหลิมาลทำความดีมาตั้งแต่แรกทุกอย่าง
ในสำนักของอาจารย์ทศปาโมกษ์ แต่แล้วผลที่ได้รับ
คือถูกอาจารย์ใช้ลูกไม้หลอกให้ไปตาย ก็อาจจะทำให้
เข้าใจผิดว่า ทำดีได้ชั่ว แต่ถ้าคิดกันให้ตลอดสาย คิด
กันให้ละเอียดจริง ๆ แล้ว การที่พระองค์กุหลิมาลเชื่อ
อาจารย์นั้น สาเหตุที่แท้จริงไม่ใช่เนื่องมาจากความเคารพ
หรือความเกรงใจในตัวอาจารย์ สาเหตุที่แท้จริงนั้นเนื่อง
มาจากบาปในชาติก่อนตลใจให้อาจารย์หลงเชื่อคำยุ-
แหย่ของลูกศิษย์คนอื่น ซึ่งบาปกรรมอันนี้ พระองค์-
กุหลิมาลจะต้องชดใช้ อีก เพราะฉะนั้น จึงทำให้ตนเอง
ต้องหลงผิดไป และทำให้ต้องไปรับความทุกข์ทรมานอยู่
ในป่า เสียชื่อเสียงต้องสูญเสียจากความสุขสะดวกสบาย
ทุกอย่างที่เคยได้รับ ต้องคอยผจญภัยอยู่รอบด้าน ถ้าหาก
บุญในชาติก่อนไม่ถึงใหญ่จริง ๆ แล้ว พระองค์กุหลิมาลจะ

ต้องชดใช้หนี้บาปกรรมอันนี้ไปอีกนานมาก จงพิจารณา
ดูให้ซึ้ง แล้วท่านจะมองเห็นความจริงที่ว่า ความดีย่อม
ต้องเป็นความดีอยู่ตลอดเวลา ความชั่วจะย่อมจะเป็นความ
ชั่วยู่ตลอดเวลา

ความดีเด่นของพระองค์คูลิมาลก็อย่างหนึ่งที่เราเห็น
ได้ชัด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พระองค์คูลิมาลไม่ใช่คนสน-
ทานต่ำคือ สิ่งใดที่ท่านรู้สึกจริง ๆ ว่าไม่ดี ท่านจะไม่
ยอมทำเป็นอันขาด และมีสักจะมั่นคงมากในเรื่องนี้ เมื่อ
ตอนที่อาจารย์ศึกษาปาโมกซ์บอกให้ไปฆ่าคนให้ได้ ๑,๐๐๐
คน แล้วจะประสาทวิชาที่ชื่อว่า วิษณุมนต์ ซึ่งเป็นวิชา
สุดท้ายให้ท่านพยายามโต้แย้งอย่างหนัก แต่ในเมื่อ
อาจารย์ใช้เหตุผลหว่านล้อมจนกระทั่งทำให้องค์คูลิมาลเข้าใจ
ผิดว่าการฆ่าคนไม่บาป จึงได้ตกลงรับปากกับอาจารย์

ขอให้สังเกตว่า โดยธรรมดาพระองค์คูลิมาลเป็นคน
มีปัญญาหลักแหลม แต่แล้วในที่สุดก็หลงเชื่ออาจารย์นั้น
เป็นเพราะบาปกรรมในชาติก่อนคลอใจทำให้เกิดความมืด
มัว ซึ่งถ้าบาปอันนี้ไม่มี พระองค์คูลิมาลก็จะมองเห็นเหตุ
ผลที่มากลางคำพูดของอาจารย์ได้ ถ้าฟังความอยาก

ได้วิชาอย่างเดียว จะไม่สามารถทำให้คนอย่างองคฺ
 ุลิมาลหลงผิดไปได้เป็นอันขาด ข้อสังเกตอันนี้โปรด
 อย่าลืมนะ เพราะฉะนั้น การที่พระองค์อุลิมมาลเที่ยวมาใคร
 ต่อใคร จึงไม่ใช่เกิดจากสันดานเหี้ยมโหดแน่นอน

มีข้อที่ขัดเกี่ยวกับเรื่องนอกประการหนึ่งคือ
 ต่อมาภายหลัง ในเมื่อได้มาพบพระพุทธเจ้า ได้ฟังคำ
 สอนจากพระองค์ และสำนึกขึ้นมาได้ว่าการฆ่าคนเป็น
 บาปแน่ ก็ได้เลิกความประพฤติในทางนี้อย่างเด็ดขาด
 ความอยากได้วิชาทั้งหมดสิ้นไป รวมทั้งความอยากได้
 ความดีหรือความสุขในทางโลกก็หมดสิ้นไปด้วย ทั้ง ๆ ที่
 เมื่อก่อนหน้านั้น ได้ตั้งความหวังไว้อย่างมากที่จะเอาดีทาง
 โลก ทั้งนี้เพราะมีสิ่ง ๆ หนึ่งที่ท่านรู้อย่างลึกซึ้งเกิดขึ้น
 ในขณะนั้นคือ ทำอย่างไรจึงจะเปลื้องตนเองให้พ้นจาก
 บาป เพราะรู้สึกว่าได้ทำบาปไว้มากเหลือเกิน และเมื่อ
 ท่านตั้งใจว่าจะไม่ฆ่าใครอีกต่อไป แม้กระทั่งสัตว์เล็ก ๆ
 ก็ไม่ทำ แล้วท่านก็ไม่ทำจริง ๆ ไม่เพียงแต่จะไม่ทำเท่า
 นั้น ท่านยังไม่โกรธและไม่เกลียดใครอีกด้วย ไม่ว่าใคร
 จะด่าจะว่า จะเอาก่อนอิฐก่อนหินขว้างท่านอย่างไรก็ตาม

ท่านยอมทนรับต่อเหตุการณ์อันนั้นด้วยใจที่สงบและสำนึกได้อยู่ตลอดเวลาว่า เท่าที่เขาทำกับเราเช่นนี้ก็เป็นการสมควรแล้ว และยังไม่ยอมเกินไปจนกระทั่งเปรียบเทียบกันไม่ได้เลย กับการที่เราเที่ยวไล่เช่นฆ่าใครต่อใครมาในคัมภีร์ได้เล่าถึงตอนนี้ว่า ท่านได้บวชแล้วไปบิณฑบาต ถูกเขาขว้างปา ถูกเขาด่า ซึ่งตอนนั้นยังไม่ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ แต่ท่านก็ทนได้ดังที่กล่าวมา

อนึ่ง ข้อที่ว่าคุณตั้งใจของท่านเด็ดเดี่ยวมากนั้น จะเห็นได้ชัดจากเรื่องทีกล่าวไว้ เมื่อท่านไปบิณฑบาตไปพบหญิงท้องแก่จนจะคลอดเดินอุ้ยอ้าย พอเห็นท่านเข้าก็ตกใจกลัวตะลึงตะลานวิ่งหนี ท่านเห็นแล้วเกิดความสงสารจับใจ เมื่อกลับจากบิณฑบาตแล้วก็ไปกราบทูลให้พระพุทธเจ้าทรงทราบถึงเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าจึงรับสั่งให้ท่านกลับไปหาผู้หญิงคนนั้น แล้วให้ตั้งจิตอธิษฐานกล่าววาทว่า “แม่หญิง นับจำเดิมตั้งแต่เราเกิดมา เรายังไม่เคยมีความรู้สึกงใจ ที่จะปลงชีวิตสัตว์ทั้งหลายเลย ด้วยสัจจะวาจา ขอความปลอดภัยจงมีแด่เธอและแก่ลูกในท้องของเธอด้วย”

พระองค์คูลิมาลได้ทูลแย้งพระพุทธรองค์ว่า พุด
 อย่างนั้นไม่ได้เพราะผิดความจริง เพราะทุกครั้งที่มาใคร
 ต่อใครนั้น ทำไปด้วยความจงใจทั้งสิ้น พระพุทธรเจ้าจึง
 ตรัสว่า ถ้าเช่นนั้นเอาใหม่ เธอจงพุดเช่นนั้น “แม่น้อง
 หญิง นับจำเดิมแต่ตั้งแต่เราเกิดในชาติอริยะ เราไม่
 เคยมีความรู้สึกง้อใจที่จะปลงชีวิตสัตว์ทั้งหลายเลย ด้วย
 สัจจะวาจาขอความปลอดภัยยังมีแต่เธอ และแก่ลูกใน
 ท้องของเธอด้วย”

จงสังเกตว่า ท่านมีความซื่อสัตย์ต่อตัวเองเพียงไร
 อะไรที่ผิดไปจากความรู้สึกอันจริงใจ แม้แต่เพียงนิดเดียว
 ท่านก็พุดไม่ได้ ครั้งแรกพระพุทธรเจ้าตรัสเช่นนั้นนักเพอ
 จะให้ท่านได้เกิดความคิดว่า เมื่อเป็นพระสมณศากยบุตร
 แล้ว จะต้องเป็นบุคคลที่ปากกับใจต้องตรงกัน ซึ่งข้อนี้
 พระพุทธรเจ้าทรงทราบดีว่า พันเดิมของพระองค์คูลิมาล
 แม้ก่อนบวชก็เป็นอย่างนั้นอยู่แล้วแต่เพื่อต้องการที่จะทรง
 เน้นให้ท่านเกิดความประทับใจยิ่งขึ้น จึงได้ตรัสเช่นนั้น
 และเมื่อท่านแย้งพระพุทธรองค์ดังกล่าวมานั้น แน่นอน
 เหลือเกินว่า ย่อมทำให้พระองค์คูลิมาลเกิดความประทับใจ

ว่า ตนเองได้รับความชมเชยจากพระพุทธองค์ด้วยความชื่นชมอย่างยิ่ง และทำให้เกิดความมั่นใจในความดีที่ท่านมีอยู่ยิ่งขึ้น ฉะนั้น เมื่อพระพุทธเจ้ารับสั่งให้พูดเสียใหม่ว่า แม่ฮ่องหญิง นับจำเดิมตั้งแต่เราเกิดในชาติอริยะ (ซึ่งหมายความว่า นับจำเดิมตั้งแต่เราได้บวชมานี้) เราไม่เคยมีความรู้สึกงใจแม้แต่น้อย ที่จะปลงชีวิตสัตว์ทั้งหลาย ความตั้งใจอันนี้ของท่านมีพลังสูงมาก เพราะตัวท่านเองเคยบำเพ็ญสังขารมีมาแล้วหลายร้อยหลายพันชาติ จนกระทั่งสังขารอันนี้ได้กลายเป็นพินอุปนิสัยที่แท้จริงของท่าน

ขอให้สังเกตว่า คนบางคนในสมัยทุกวันนี้เอาคำพูดประโยคหนึ่งของท่าน ไปเสกนามนต์ให้ผู้หญิงกำลังจะคลอดติ่ม ซึ่งส่วนมากไม่ได้ผลเลย นอกจากผู้หญิงคนนั้นจะมีความเชื่อมั่น และแน่ใจว่าตัวเองปลอดภัย และอยู่ในฐานะที่จะคลอดไม่ยากเท่านี้จึงจะได้ผล จึงทำให้เห็นว่า นามนต์นั้นศักดิ์สิทธิ์ ส่วนพระองค์คู่มือไม่ได้ใช้น้ำ เพียงแต่ใช้คำพูดอย่างเดียว แต่ผลปรากฏเป็นดังที่พระพุทธเจ้าทรงคาดหมายไว้แล้ว เพราะพระองค์ทรง

ทราบดีว่า พระองค์คือมาลเป็นคนที่มัจฉิตตานุภาพสูงมาแล้วแต่กำเนิด และจิตตานุภาพอันนี้เกิดจากสัจจบารมน์นั่นเอง เพราะฉะนั้น เมื่อพระองค์คือมาลกลับไปหาผู้หญิงคนนั้นอีก แล้วกล่าววาจาเช่นนั้น ผู้หญิงคนนั้นจึงได้คลอตลุยกออกมาได้ทันที โดยไม่ลำบากอะไรเลย

นับจาเดิมตงแต่นั้นมา ท่านก็เลยกลายเป็นพระที่มีชื่อเสียงในทางนี้ใคร ๆ ที่เคยเห็นท่านแล้ว กลัววังหน้านั้น ต่อมาภายหลังปรากฏว่า ไม่มีใครกลัวท่านเหมือนกับสมัยก่อนอีกต่อไป ใคร ๆ ที่ได้เข้าใจท่าน จะมีความรู้สึกคล้าย ๆ กับว่าเข้าไปอยู่ใกล้เสื่อตัวใหญ่ที่เชื่องที่สุด และแน่ใจในความปลอดภัยของตัวเอง เพราะรูปร่างบุคคลลักษณะของท่านกำยำล่ำสันใหญ่โต น่ากลัวสำหรับผู้ที่พบเห็นใหม่ ๆ แต่เมื่อได้ใกล้ชิดสักครั้งหนึ่ง หรือได้ยินคำพูดจากท่านสักประโยคหนึ่ง ก็จะทำให้รู้สึกได้ทันทีว่า ในใจของท่านนั้นเต็มไปด้วยความเมตตาอย่างเต็มเปี่ยม ผู้ที่ใกล้ชิดจะมีความรู้สึกอบอุ่นขึ้นมาอีกอย่างหนึ่งคือ ในขณะที่ตนเองได้อยู่ในที่เฉพาะหน้าท่านเช่นนั้นถ้ามีอันตรายใด ๆ เกิดขึ้น ท่านจะสามารถคุ้มครองได้

เพราะความเมตตาปรานี ที่รวมตัวอยู่กับจิตตานุภาพอันเข้มแข็งที่เกิดจากสัจจธรรมมีมาตั้งแต่ในอดีตนั้น ย่อมมีผลทำให้คนที่เข้าใกล้รู้สึกเช่นนั้นเสมอ และลักษณะเช่นนั้นเริ่มปรากฏให้เห็นแล้วตั้งแต่วันแรกที่ท่านบวช พระพุทธเจ้าทรงทราบถึงคุณลักษณะอันดีของท่านดี จึงได้ทรงรับสั่งให้ไปหาผู้หญิงทองแก่คนนั้นอีก

ถ้าสมมติว่า เราได้มีโอกาสยืนอยู่ในที่ใกล้ในเวลาที่ท่านเดินเข้าไปหาผู้หญิงคนนั้น เราก็จะมองเห็นภาพได้ดังนี้ ผู้หญิงคนนั้นพอเห็นท่านเดินเข้ามา ก็รู้สึกกลัวตะลึงตะลานอยากจะวิ่งหนี แต่แล้วก็ถอยไปได้ไม่กี่ก้าวสายตาก็จับอยู่ที่ดวงตาของท่าน มองดูท่านด้วยความหวาดกลัว แต่แล้วเมื่อท่านเดินใกล้เข้ามา ๆ ความหวาดกลัวก็ค่อย ๆ หายไป ๆ พร้อมกับรู้สึกถึงความเป็นมิตรในตัวท่านยิ่งขึ้นทุกที จนกระทั่งรู้สึกสบายใจและโล่งใจในที่สุด เพราะรู้สึกว่าในสายตาของท่านนั้นอ่อนโยนฉายแสงให้เห็นถึงความเมตตาปรานี ทิ่มต่อตัวเองอย่างสุดซึ้ง และพอได้ยินท่านเอ่ยวาจาว่า “แม่ฮ่องหญิง” ก็จะมีความรู้สึกคล้ายกับว่าตนเองกำลังอยู่ต่อหน้าพี่ชายแท้ ๆ และ

ในเมื่อเห็นผลว่า คำพูดของท่านศักดิ์สิทธิ์ก็ยอมจะเกิด
ความเลื่อมใสอย่างลึกซึ้งทีเดียว

คติอย่างหนึ่งที่เราจะได้จากเรื่องของ พระอง-
คฺฉิมมาลิกคือ แม้ท่านจะเสียศีลแต่ก็ไม่ยอมเสียสัตย์ ซึ่ง
คุณงามอันนี้ ได้ช่วยตัวท่านอย่างมาก

เสียศีลอย่าเสียสัตย์ คำพูดประโยคนี้ ถ้าไม่คิดดู
ให้ละเอียดก็อาจจะเห็นว่าเป็นคำพูดที่ขัดแย้งกัน เพราะ
คนที่เสียสัตย์ก็คือคนที่เสียศีล คนที่เสียศีลก็คือคนที่เสีย
สัตย์ แต่ความเป็นจริงคำพูดประโยคนี้ไม่ได้ขัดแย้งกัน
เลย เพราะผู้พูดมีเจตนาจะแสดงว่า ไหน ๆ ก็จะต้อง
เสียศีลบางข้อเช่น ปาณาติบาตหรืออทินนาทาน เป็นต้น
ก็ขออย่าให้เสียศีลข้อที่ ๔ คือ มุสาวาท คิดข้อนี้จะเห็น
ใครกล่าวขานมาก่อนข้าพเจ้าไม่ทราบ รู้แต่ว่าเป็นคติที่ได้
ยินผู้หลักผู้ใหญ่สอนกันมานานแล้ว เสียศีลอย่าเสียสัตย์
เสียชีพอย่าเสียสัตย์ เป็นคติธรรมที่ยกย่องสัจจะ ทำไม
จึงยกย่องข้อนี้มากกว่าข้ออื่น ขอให้ท่านพิจารณาดูให้ดี
คนที่มิ สัจจะมั่นคงนั้นเป็นบุคคลที่มีโอกาสจะกลับตัวได้
ง่าย และเป็นบุคคลที่แม้จะชั่วร้ายอย่างไรก็พอไว้ใจได้

ส่วนคนที่ไม่มีสัจจะไว้ใจอะไรไม่ได้เลย คนที่ได้ชื่อว่า
เป็นโจร แม้จะโหดร้ายสักเพียงไรก็ตาม ถ้าเป็นคนที่
รักษาสัจจะยิ่งกว่าชีวิตก็ยังมีคนนับถือ

เรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ที่จะกล่าวถึง
เรื่องโจรกลับตัวเป็นพระอรหันต์ได้นั้นล้วนแล้วแต่แสดง
ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า โจรเหล่านี้มีความดีในเรื่องสัจจะ
นี้เข้มแข็งมาก และด้วยสัจจะนี้เอง ที่ทำให้โจรเหล่านี้
กลับตัวได้ ปัญหาสำคัญมีอยู่แต่เพียงว่า ความประพฤติ
ตัวเป็นโจรนั้น จะเกิดจากความจำเป็นในเรื่องการครอง
ชีพ หรือเกิดจากความพยายาบท หรือจะเกิดจากความเข้าใจ
ผิด หรือจะเกิดจากอะไรก็ตาม ถ้าโจรคนนั้นมีคุณธรรม
แสดงออกมาเด่นชัดว่า แม้ว่าจะเสียชีพก็ไม่ยอมเสียสัตย์
แล้วก็มีทางกลับตัวได้ง่ายเพราะอะไร? ก็เพราะโดยธรรมดา
คนที่จะมีอุปนิสัยสันดาน ประกอบไปด้วยสัจจะอย่างมั่ง
คั่งนั้น พันเดิมจะต้องเป็นคนที่เคยสร้างความคิดไว้มาก
เพราะการทำความดีแต่ละอย่างต้องอาศัยสัจจะทั้งสิ้น

ฉะนั้น ถ้าคนไหนมีสัจจะมั่นคง ก็ต้องแสดงว่า
เคยสะสมสัจจะมานานแล้ว ไม่เช่นนั้นสัจจะตั้งมั่นอยู่ไม่

ได้ และถ้าสิ่งจะตั้งมั่นก็หมายถึงความดีอย่างอื่นต้องมี
ด้วยอย่างแน่นอน คนอย่างองค์ลิมมัลที่กลายเป็นโจร
ก็เพราะบาปกรรมในชาติก่อนยังไม่สิ้น และเพราะการ
เข้าใจผิด ขอให้จำไว้ว่าคนที่ถือว่า แม้ว่าจะเสียชีพก็ไม่
ยอมเสียสัตย์ และถือได้จริงๆ นั้น ถ้าหากเขาจะมีความ
ประพฤติชั่วในบางอย่าง ก็ขอให้พิจารณาในแง่ว่า เป็น
เพราะวิบากของกรรมในชาติก่อนยังไม่สิ้น และเพราะ
การเข้าใจผิด

พระพุทธเจ้าทรงทราบข้อเท็จจริงอันนั้นดี เพราะ
ฉะนั้น จึงยังไม่ทรงไปโปรดองค์ลิมมัลตั้งแต่ในระยะ
แรก เพราะการแก้วิบากของกรรมนั้น ไม่ใช่เรื่องที่จะ
ทำกันง่าย ๆ เหมือนกับเราจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขต้นไม้
ให้ออกลูกก่อนถึงกำหนดฤดูกาลของมัน เป็นสิ่งที่ทำได้
ยาก ถ้าสมมติว่าพระองค์จะทรงไปโปรดองค์ลิมมัลเสีย
ตั้งแต่ในระยะแรก ที่ยังฆ่าคนได้เพียงไม่กี่คน ผลที่จะ
ได้รับก็คือ พระองค์ลิมมัลอาจจะหยุดจากการฆ่า เพราะ
เชื่อในเหตุผลของพระพุทธองค์ที่ว่า การฆ่าคนเป็นบาป
ซึ่งข้อนี้พระองค์ลิมมัลจะเข้าใจได้โดยไม่ยากเลย แต่ถึง

กระนั้น พระพุทธองค์จะไม่ทรงสามารถทำให้พระองค์ลิมาลสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้ เพราะพระองค์ลิมาลเคยมีวิบากในทางปาณาติบาตมามาก พวง่าย ๆ ว่าได้สะสมนิสัยในทางนั้นมามาก

คนที่วิบากในทางปาณาติบาตมามากนั้น การฆ่าคนเพียงจำนวนเล็กน้อย จะไม่ทำให้เกิดความสำนึกถึงโทษได้อย่างลึกซึ้ง จนถึงขั้นทำให้จำต้องละความอยากในด้านอื่น ๆ ทั้งหมด ซึ่งถ้ายังไม่ละความปรารถนาในด้านอื่น ๆ ทั้งหมด ก็ไม่มีทางที่จะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ แม้ว่าจะให้มีความแตกฉานในธรรมสักเพียงไรก็ตาม พระองค์ลิมาลฆ่าคนมาก และฆ่าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรพบใครเป็นต้องฆ่า แม้จะเป็นแม่ลูกอ่อน หรือผู้หญิงท้องแก่ หรือคนแก่ที่น่าสงสารก็ไม่เคยไว้ชีวิตเลยนั้น เพราะตั้งใจอย่างเดียวว่า จะรีบฆ่า ๆ เสียให้ครบพันคน แล้วจะได้เลิกฆ่ากลับไปหาอาจารย์ เรียนวิชาให้สำเร็จแล้วก็กลับบ้าน ไม่คิดจะฆ่าใครอีกต่อไป

พระองค์ลิมาล เมื่อท่านได้สติกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง ท่านจึงรู้สึกสังเวชในความหยาบคายของตน และ

มองเห็นโทษอันใหญ่หลวงรออยู่เบื้องหน้า ทำให้ท่านไม่มีทางจะคิดเป็นอย่างอื่น นอกจากทางเดียวคือต้องบวช และมุ่งละกิเลสให้หมดสิ้นโดยไม่มีเหลือเท่านั้น เพราะเหตุนี้ พระพุทธเจ้าจึงต้องเสด็จไปในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่ทำให้พระองค์เกิดความสำเร็จในบุญคุณของพระพุทธเจ้าอย่างสิ้นเหลือ “โอ ! นี่เรามาคนมามากมายก่ายกองแล้วยังไม่พอ เกือบ ๆ จะต้องฆ่าแม่ของเราเสียแล้ว แม้ผู้มีพระคุณอย่างสูง แม้ผู้ที่เราตั้งใจอย่างร้อร่น ที่จะไปกราบในเมื่อเรียนสำเร็จแล้ว โอ ! พระคุณของพระพุทธองค์ใหญ่หลวงนัก”

ท่านได้รู้สึกสำนึกในบุญคุณของพระพุทธเจ้าอย่างใหญ่หลวงเช่นนั้น ท่านจึงได้กราบทูลพระพุทธองค์ว่า “เป็นเวลานานเหลือเกิน กว่าพระองค์จะเสด็จมาโปรด” จำเป็นจะต้องนานอยู่เอง เพราะพระพุทธองค์ได้ทรงพิจารณาอย่างรอบคอบแล้วว่า ชะตากรรมของพระองค์นิมิตจะต้องดำเนินมาในลักษณะเช่นนี้จึงจะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์

บางคนอาจจะคิดว่า พระพุทธองค์ทรงเพ่งแต่ในแง่ของพระองค์กุศลมาเกินไป ไม่ทรงห่วงใยถึงชีวิตของคนจำนวนมากที่ถูกพระองค์กุศลฆ่า เพราะถ้าพระองค์จะเสด็จไปโปรดเสียแต่ในระยะแรก คนก็จะไม่เสียชีวิตมาก

บางคนอาจจะคิดเช่นนี้ได้ ข้าพเจ้าขอเฉลยว่า เรื่องนี้ พระพุทธองค์ได้ทรงรอก่อนหน้าหน้านั้น พระองค์กุศลไม่ปรากฏอยู่ในข่ายแห่งพระญาณของพระองค์

อย่าลืมว่า พระพุทธองค์มีเรื่องที่จะต้องทรงกระทำมากมาย ตามระเบียบของพระพุทธองค์ วันนั้นพระองค์จะต้องทรงทำอะไรบ้าง หรือพรุ่งนี้จะต้องทรงทำอะไรบ้าง ไม่ต้องให้มีใครมาบอก และพระองค์ก็ไม่จำเป็นต้องทรงทำบันทึกไว้ พุทธวิสัย ฌานวิสัย ทั้งสองอย่างนี้เป็น อจินไตย เป็นสิ่งที่เข้าใจยากมาก เมื่อใดมาถึงวาระที่พระองค์จะต้องเสด็จไปโปรด ผู้นั้นก็จะปรากฏอยู่ในข่ายแห่งพระญาณของพระองค์ กล่าวคือ จะเห็นภาพของผู้นั้นปรากฏในสมาธิ จะถึงวาระของใครไม่มีใครรู้ แม้แต่พระองค์ก็ไม่ทรงทราบมาก่อน จะทรงทราบก็ต่อเมื่อพระองค์ทรงเข้าฌาน เพื่อจะตรวจดูสัตว์

โลกที่จะเสด็จไปโปรด ถ้าใครถึงวาระ ผู้นั้นก็จะปรากฏให้เห็นในสมาธิ *อะไรเล่าที่บันดาลให้ผู้นั้นผู้นั้นปรากฏอยู่ในข่ายของพระญาณ ?* ไม่ใช่เรื่องที่พระองค์จะทรงกำหนดได้ กรรมของผู้นั้นต่างหากที่จะบันดาล ด้วยเหตุนี้พระองค์จึงได้มาปรากฏอยู่ในข่ายแห่งพระญาณของพระองค์ ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่น่าหวาดเสียว ดังที่กล่าวมาแล้ว ในเรื่องนี้ ถ้าไม่ใช่บุญบารมีของพระองค์คุณิมาล ที่จะทำให้ท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์ในชาตินั้นแล้ว เราก็พูดไม่ได้เลยว่า อะไรที่ทำให้พระพุทธเจ้าเพียงจะเสด็จไปโปรดในตอนนั้น

โปรดสังเกตว่า เมื่อพระพุทธรองค์จะทรงเข้าฌานเพื่อจะตรวจดูสัตว์โลกนั้น พระองค์จะต้องทรงอธิษฐานว่า ใครหนอ ในวันนี้ถึงวาระที่มีโอกาสจะได้บรรลุมรรคผล เมื่อพระองค์ทรงเข้าฌานด้วยการอธิษฐานจิตอย่างนั้นแล้ว ใครที่ได้สร้างบุญบารมีมาถึงขั้นที่จะได้บรรลุมรรคผลในวันนั้น ผู้นั้นก็จะปรากฏอยู่ในข่ายแห่งพระญาณของพระองค์

ข้าพเจ้าต้องการที่จะให้ข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งว่า คนที่สร้างกรรมในทางปาณาติบาตมามาก ในบั้นปลาย แห่งการบรรลุมรรคผล มักจะต้องมีชะตาชีวิตอย่างนี้ เสมอ แต่ทงนี้อย่าลืมนะว่า เขาไม่ได้สร้างแต่บาปกรรม อย่างเดียว นักรบที่ทำการฆ่าคนด้วยอุดมคติหวังจะยัง สันติสุขให้เกิดขึ้นแก่โลก ซึ่งโดยใจจริงแล้วไม่ปรารถนา จะฆ่าใครเลย แม้แต่สัตว์เล็ก ๆ ก็ไม่ปรารถนาที่จะทำ ลายมัน คนประเภทนี้เราจะเห็นได้ชัดว่าในด้านอื่น ๆ เขาได้สร้างคุณงามความดีไว้มากมายทีเดียว พระมหา กษัตริย์แห่งชาติไทยในอดีตได้ทรงเป็นตัวอย่างแสดงถึง ความจริงข้อนี้ชัดเจนมาก เสร็จจากศึกสงครามเมื่อใด หน้าที่ของพระมหากษัตริย์อันยิ่งใหญ่ก็คือ สร้างวัด ทำนุ บำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง และทรงพยายาม ทำทุก ๆ อย่างเพื่อความสุขของอาณาประชาราษฎร์ ผู้ ซึ่งพระองค์ทรงรักเสมือนหนึ่งลูกของพระองค์

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ ถ้าคนไหนสร้าง บาปไว้น้อย สร้างแต่ ทาน สีล ภาวนา เป็นส่วนมาก ชะตาชีวิตในตอนสุดท้าย มักจะออกมาในรูปอย่างแบบ

พระพุทธเจ้า แบบพระยศ แบบพระสารีบุตร และ
พระโมคคัลลานะ กล่าวคือ ชีวิตในชาติสุดท้ายนี้ จะ
เต็มไปด้วยความฟุ้งเฟ้อในด้านกามารมณ์ เพราะเป็น
สิ่งทำได้ง่ายสำหรับคนที่ได้สร้างบารมีเหล่านั้นไว้มาก
ซึ่งผลแห่งบารมีเหล่านั้น จะทำให้สมบุญไปด้วยกามคุณ
และหมกมุ่นมัวเมาอยู่ในสิ่งเหล่านั้นชั่วระยะหนึ่ง ก่อน
เป็นพระอรหันต์ ซึ่งเมื่อมองออกแง่หนึ่งก็เท่ากับเป็นการ
ทำบาปในรูปที่สวยงาม และจะต้องชดใช้บาปอันนั้นใน
ทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ก็เนื่องจากได้มีนิสัยสันดานใน
ทางนั้นมาก

พระองค์ผู้มีลิตต้องฆ่าคนมากจึงได้สำเร็จเป็นพระ
อรหันต์ พระพุทธเจ้า พระยศ พระสารีบุตร พระ
โมคคัลลานะ ในชีวิตของฆราวาสล้วนแล้วแต่ฟุ้งเฟ้อ
ด้วยกามารมณ์อย่างมโหฬาร ซึ่งในที่สุดก็ทำให้ความรู้สึก
ในทางกามารมณ์ถึงจุดอิ่มตัวอย่างเต็มที่ และทำให้เกิด
การตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด ซึ่งเป็นการตัดสินใจชนิด
ที่เรียกว่าไม่พึงปรารถนาอีกเลยชั่ววันรันดร ไม่ว่ากามนั้น

จะมาในรูปที่วิเศษสูงสุดสักเพียงไรก็ตาม นึกขึ้นมาแล้ว
เกิดความเบื่อหน่าย

แต่อย่างไรก็ดี ท่านผู้อ่านจะต้องไม่ลืมอย่างเด็ด
ขาดว่า คนที่จะสำนักโทษของบาป หรือโทษของกิเลส
ได้อย่างลึกซึ้งนั้น จะต้องเป็นคนที่มีพินคุณธรรมสูงมาก
คนที่อบรมความดี หรือสร้างบุญบารมีไม่พอ การทำ
ความชั่วหรือการตามใจตัวเองในเรื่องกามารมณ์ จะไม่มี
วันทำให้เกิดความเบื่อหน่าย หรือเห็นโทษได้อย่างลึกซึ้ง
เป็นอันขาด อย่างดีที่สุด ก็เห็นโทษหรือเกิดความเบื่อ
หน่ายชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น คนที่ชอบทำอะไรตามใจตัว
เอง ถ้าจะคิดว่า ที่ทำเช่นนั้นก็เพื่อจะให้ถึงจุดอิ่มตัว
แล้วจะได้เลิก ผู้ที่คิดเช่นนั้นไปรตระวังให้มาก กิเลสจะ
หลอกตัวเอง เพราะเป็นไปไม่ได้ แม้จะให้ตามใจเช่น
นั้นอีกสักร้อยชาติพันชาติ ก็ถึงจุดอิ่มตัวไม่ได้ ถ้าหาก
คุณธรรมหรือความดีต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสันดานมีไม่พอ

ท่านเข้าใจหรือไม่ว่า คนที่ทำบุญไว้มากก็อาจจะ
ตกนรกได้ เช่นอย่างพระนางมัลลิกา แต่ตกอยู่ไม่นาน
และคนที่ทำบาปไว้มาก ก็อาจจะขึ้นสวรรค์ได้ ในเมื่อ

ในเวลาจะตายเกิดจิตเป็นกุศล แต่ก็อยู่ในสวรรค์ได้ไม่นาน เรื่องอย่างนี้ต้องพิจารณาให้ละเอียด ไม่เช่นนั้น จะถูกกิเลสหลอก ให้ต้องอยู่ในอบายภูมิเป็นเวลานานแสนนานเหมือนกับพระเทวทัต

ชีวประวัติของพระองค์คูลิมาลเป็นเรื่องที่น่าศึกษา มาก แต่อย่างไรก็ดี ผู้ที่จะศึกษาเรื่องนี้ให้เข้าใจได้ถูกต้องตามความเป็นจริง และได้รับประโยชน์อย่างคุ้มค่า จะต้องมีความเข้าใจในธรรมอย่างดีพอสมควรด้วย คติธรรมต่าง ๆ จากเรื่องของพระองค์คูลิมาล อาจจะมีอีกหลายแง่ ซึ่งผู้ที่มีปัญญายิ่งกว่าข้าพเจ้าก็คงจะมองเห็นได้

เท่าที่ข้าพเจ้าอธิบายมานี้ เป็นเพียงการกรุยทางเพื่อท่านทั้งหลาย จะได้มองเห็นถึงสาระประโยชน์ที่จะพึงได้จากเรื่องนี้ เท่าที่สติปัญญาของข้าพเจ้าจะพึงอำนวยให้เท่านั้น □

ผู้ร้ายฆ่าคนตายขนาดพระองค์คูลิมาล ยังสามารถ
เป็นพระอรหันต์ได้ ก็คนบางคนในสมัยปัจจุบัน ซึ่งไม่
เคยทำความชั่วถึงขนาดนั้น จะไม่สามารถสำเร็จเป็นพระ
อรหันต์ได้บ้างหรือ ? หรืออย่างน้อยที่สุด จะไม่สามารถ
กลับตัวเป็นคนดีได้หรือ ถ้าหากเขาพยายามปฏิบัติตาม
คำสอนของพระพุทธองค์ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

ดร. รัตนกร กนก